

پریم دے دھاگے

محمد اقبال نجمی

پریم دے دھاگے

(کافیاں)

محمد اقبال نجمی

فروع ادب اکادمی

لاہور — گوجرانوالہ — اسلام آباد

سوہنیاں تے نوکلیاں کتاباں دامرکز

F A A

ناں کتاب	:	پریم دے دھاگے
لکھاری	:	محمد اقبال نجمی
چھپن ورہا	:	۲۰۰۹ء
کستری	:	۵۰۰
مُل	:	روپے
کمپوزنگ	:	سجاد کمپوزنگ سنٹر
ناشر	:	فروغ ادب اکادمی

۸۸۔ بی، سیٹلائیٹ ٹاؤن، گوجرانوالہ

فون: ۰۵۵-۳۲۵۱۶۰۳

چڑھاوا

سجناں دے نال

من دا چرخہ ڈھا کے دم دم الف دی پونی پاندے رہیے
پریم دے دھاگے وٹدے رہیے، پریت دے جوٹے لاندے رہیے

فہرست

☆ پریم دے دھاگے۔۔ پنجابی کافیاں دانویکلا پراگا۔۔ ڈاکٹر بشیر عابد۔ 11

☆ اجو کے دوردا صوفی۔ محمد اقبال نجمی۔۔ غلام مصطفیٰ بسمل۔ 23

مکھڑے

☆ اگواہی چشمہ نوردا۔۔۔۔۔ 25

☆ توں ایں صاحب میرا۔۔۔۔۔ 26

☆ ویکھاں اوہدیاں ذات صفاتاں ہر کم پورا پورا۔۔۔۔۔ 27

☆ گل کرے کیہ۔۔۔۔۔ 28

☆ میرے دل وچ اٹھیا شور۔۔۔۔۔ 31

☆ گل وچ کینٹھا، بازو باہی، انگلاں دے وچ جھلے۔۔۔۔۔ 34

☆ رسیا میرا ماہی میتھوں کون کچھے میرا حال نی۔۔۔۔۔ 35

☆ مینوں کر دے توں حیران بجن۔۔۔۔۔ 36

☆ ہن لا دے باغ بہار بجن۔۔۔۔۔ 39

☆ جو پیندا جام اُس ساقی دا۔۔۔۔۔ 42

☆ بھاگ مرے وی جاگن تیری صحبت لیٹھے چنگی۔۔۔۔۔ 45

☆ نال فقر جو صحبت رکھے ہر دم سکھی تھیوے۔۔۔۔۔ 46

☆ مینوں دور نہ ڈھونڈن جاویں توں۔۔۔۔۔ 47

☆ نال فقر دے یاری لاون بھاگ جہاں دے چنگے۔۔۔۔۔ 50

- ☆ کسیر بولے چھیتی چھیتی وجھ گیا کوچ نقارہ.....51
- ☆ مینوں اپنی راہے ٹور.....52
- ☆ اک اللہ اک مولا والا ہر دم ورد پکندے رہیے.....56
- ☆ یار دے نیڑے اوہ اے جنھے اپنی ذات مکائی.....57
- ☆ سبھ توں وڈی توں سرکار.....58
- ☆ کہہ اٹھے رات براتیں ہڈاں دی آگ بالے.....60
- ☆ ہر تھاں چمکاں مارن ڈٹھے تیرے وصف صفائی.....61
- ☆ جاگ مسافر ہن تے جاگ.....62
- ☆ ہر دم ساہ دی تسی اُتے یاردا کلمہ کہیے.....65
- ☆ نیک عمل تھیں بھر لے جھولی سچ داپا توں بانا.....66
- ☆ ویکھ کیہ آکھے مرشد سائیں کول ذراتوں ہو کے.....67
- ☆ کھیڈاں دے وچ زُجھی کیوں چلھے چول چڑھاوے.....71
- ☆ دنیا دنیا کردی ڈٹھی آج تے خلقت ساری.....72
- ☆ کیہ کردا بے پرواہ ماہی.....73
- ☆ چھیڑ کے ماہی دکھ برہادے تار.....77
- ☆ رہندا اے اوہ کل مگلا فروی سبھ نال جوڑ.....80
- ☆ دکھو دکھ نیں رستے بھاویں، سبھ دی منزل توں ایں.....81
- ☆ چھڈ دے ساتھ نکمی داتوں ایہ پئی جاوے ڈُبی.....82
- ☆ لائی جے کر پریت تے اوہنوں ویکھیں توڑ نبھائیں.....83
- ☆ جسر اں گزرے نال اوہدے توں ویلا ویکھو ہائیں.....84
- ☆ لنگ بجن دی ودھدی جاوے.....85

- ☆ عشق دے لانبوتن من لوہیا کس نوں میں بتلاواں.....88
- ☆ لاگے جب سے ساجن نیناں.....89
- ☆ ہوش بھلایا سرت گوائی عشق داپایا بانا.....91
- ☆ نہ رُس ماہی نال مرے ہن، پانہ دل وچ گھنڈتوں اڑیا.....92
- ☆ میں میں اندروں توں نکلیں تے کچھے مردہ رہندا.....93
- ☆ منوں و ساری جہاں دنیا صاحب دے ہو مکے.....94
- ☆ موتو قبل موتو والا درس پکایا جہاں.....95
- ☆ دلبر نال اوہ اٹھدے بہندے اُس نال وقت دیہاندے.....96
- ☆ درد رتے جو جھکنا چاہوے ایسے سرنوں کیسے.....97
- ☆ جہاں پیار دانور پچھاتا اوہناں عشق کمایا.....98
- ☆ عشق دی سنگت پاؤن والے کدے نہ بدلن چولے.....99
- ☆ دل دا حال کیہ ہوندا، کملا دیندا کنج دہائیاں.....100
- ☆ عشق نمازاں جہاں پڑھیاں نیزے سر کپایا.....101
- ☆ سچے صاحب نوں اوہ بھاوے جو لوے سیانی مت فی.....102
- ☆ فضل کریں توں عیب بھری تے سچی گل سناویں.....103
- ☆ کیہ اے میرا زور.....104
- ☆ دنیا نال نہ سوندے بہندے عاشق جہڑے اُس دے.....109
- ☆ گاہکاں وانگوں ساہواں نال توں نت و پار کری جا.....110
- ☆ اوگن ہارا کلی ٹر پئی کوئی نہیں چلیا نال.....111
- ☆ سوہنا روپ گواچا کیویں سمجھ نہ مینوں آئی.....112
- ☆ چھیل چھیلیاں ناراں ویکھ توں کٹھیاں ہو کے چلیاں.....114

- ☆ اوس پریت دی دھونی لائی کیتی دور ویرانی 115.....
- ☆ اُج دے لو کی جیوندے پئے نیں رہ کے کَلّے کَلّے 116.....
- ☆ ویکھ کے میری حالت دے ول دور کوئی پیاہسے 117.....
- ☆ محرم حال تے ذات تری اے 118.....
- ☆ سیونی میں ڈھول دے کچھے چلی 120.....
- ☆ جہاں آکھے سخن حقانی اوہو پیار پُر چیاں 122.....
- ☆ نال بجن دے ریسے ہر دم نال بجن دے ریسے 123.....
- ☆ سیونی میرا جینا مرنا سائیاں دے لڑ لگ کے 125.....
- ☆ اوہ تے بولن دی جاناہیں 127.....
- ☆ ساری عمر گوائی ایویں گتی اک نہیں چھلی 129.....
- ☆ لٹ لٹ چانن لے کے آتوں 130....
- ☆ دنیا دنیا کر دی دنیا، دنیا اندر گھسی 135....
- ☆ سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے 136.....

.....☆☆.....

پریم دے دھاگے: پنجابی کافیاں دا اک نو یکلہ پراگا

ڈاکٹر بشیر عابد

محمد اقبال نجمی ہوراں جتھے پنجابی شاعری دیاں دیسی صنفاں وچ فکراں دے درشنی دیوے جگائے نیں اوتھے ”کافی“ صنف راہیں ایہو جے نرول تریل دھوتے مٹھلاں دے گلشن وی سجائے نیں جہناں وچ ربی لگن تے اوہدے اک ہون دی گواہی ہر پھل تے ہر پتے وچوں ہمک ہمک کے اپنے ول کچاں ماردی دکھالی دیندی اے، ایہناں دی سوچ دی پوتر تا کافی دے ہر حرف تے ہر اکھر وچوں اُگدے ہوئے سویرے وانگوں اللہ ہو، اللہ ہودی صدا دلاں دے منہیر خانیاں نوں نوری چانن وٹدی نظری آوندی اے جیویں میاں محمد بخش ہوراں بکھے شاہ دے صوفیانہ کلام بارے آکھیا اے۔

بیسے شاہ ای کافی پڑھیاں ٹٹے کفر اندر دا

اقبال نجمی ہوریں اوہ بھاگاں تے بختاں والے منکھ نیں جہناں کول حیاتی نوں تریل دھوتیاں فجر اں وانگوں شنگارن تے سنوارن دا جذبہ ہملاں مارد اللہ اے۔ نجمی ہوراں شاعری دے ہر بیان وچ اپنی بھرویں موجودگی دا احساس اجاگر کیتا اے جس وچ ایہناں دی فنی پختگی تے فکری کھلارنوں بڑا عمل دخل تے ایہو ای نو یکلہ احساس ایہناں دیاں کافیاں وچ بڑی آن تے شان نال جھلکد املد اے۔ اللہ تعالیٰ ولوں موصوف ہوراں نوں ذہن بڑا کشادہ، سوچ بڑی ڈونگھی تے عزم بڑا مہم جو عطا ہویا اے ایسے کارن ایہناں دا ادبی سرمایہ بڑیاں خوبیاں تے خوبصورتیاں نال بھریا ہویا اے تے ایہ کیوں نہ ہووے کہ ایہناں دی حیاتی دا مقصد تخلیقی عمل وچ رجھے رہن نال جڑیا ہویا اے۔

”پریم دے دھاگے“ علامہ نجمی ہوراں دیاں نویاں تے نرول کافیاں دا انملا پراگا اے جہدے وچ ایہناں اپنے سچے فکراں تے پوتر سوچاں نوں کافی ہیئت دے وکھرے وکھرے ڈھنگاں تے انگاں دی ورتوں راہیں نظمایا اے۔ تسیں ایس گل دا مضمون وچ مشاہدہ کر لوو گے۔

کافی دی تکنیک روایتی اُساری اُتے قائم رکھدیاں اپنے فکر اے تے خیالاں نوں اچھے سلیقے تے قرینے نال لوکائی سانویں لیا ندا اے جہاں وچ نجمی ہوراں دے درویشانہ سبھاتے صوفیانہ ورتاؤ دے دی نتری فضا ہمدے متھے سوا گت کردی ملدی اے۔

ایس توں پہلاں کہ اسیں علامہ اقبال نجمی ہوراں دیاں کافیاں دافکری تے فنی جائزہ لیجے، کجھ گلاں راہیں کافی دی صنف تے اوہدی مڈھلی تاریخ بارے چائن پانا ضروری سمجھنے آں تاں جے کجھ گوڑ لایا جاسکے کہ کافی کیہ اے؟ تے ایہ شعری صنف پنجابی شاعری دی ورتوں وچ کیویں داخل ہوئی۔

کافی دامادہ کئی تے مصدر کفلیہ اے جہڑا خالص عربی اکھراے تے ایس دا اسم فاعل ”کافی“ ہوندا اے تے ایہدے لغوی معنی کفایت کرن والا لیتے جاندے نیں یعنی کہ کفایت شعار۔ انج ایس توں تے ایہ نکلیا پئی کافی خالص عربی دا ای اکھراے۔

لفظ کافی پنجابی شاعری وچ بطور صنف کافی کیویں داخل ہویا! کدوں تے کتے ورتوں وچ لیا ندا؟ ایس پکھوں ایس کھوج پرکھ داپکا تھتھاجے جواب ملنا بہوں اوکھا اے۔ ہون تک دی کاڈھ موجب ایہ سٹان نکلدا اے کہ کافی پاک و ہند وچ موسیقی دے راگاں وچوں اک مقبول راگ دے ناں اتے کافی دے روپ وچ لوکائی ساہنے آیا جہڑا موڈھی راگ کافی دی صورت وچ حضرت امیر خسرو دسیا جاند اے کیوں جے کافی راگ خسرو دی ایجاد آکھیا جاند اے۔

جہڑے ودوان کافی، نوں دیسی راگاں وچوں اک راگ دانان متھدے نیں اوہناں وچ ابوالفضل، نواب حاجی مزدان علی، آندرراج مخلص، موہن سنگھ دیوانہ، ڈاکٹر نی بخش بلوچ، قمر غوثی ماٹھوی، مولنا غلام محمد گرامی، ڈاکٹر نذیر احمد تے ڈاکٹر عبدالجبار ہوری شامل نیں۔ ایہناں دانشوراں دے نزدیک کافی، موسیقی دے راگاں وچوں اک عام پرچلت راگ اے جہڑا اپنی مقبولیت تے مٹھی سر لے پاروں عام لوکائی وچ مشہور ہون خاطر ہر اوہ کلام جہڑا تصوف جے مسکلیاں تے تخلیقیا جاند اسی اوس نوں صوفی شاعر بھاویں کسے ہور موسیقی دے راگاں اُتے اُساریا ہوندا اسی اوس نوں لوک ”کافی دا ای ناں دے دیندے سن“۔ ایس لئی ہوسکدا اے پئی ہر اوہ عارفانہ کلام جہڑے وچ اللہ تعالیٰ دی ایکتا تے وحدانیت دے تصور نوں اکھیر کے بیان کیتا جاند اسی اوس توں عام لوکاں وچ بھان لئی ”کافی“ آکھیا جاند اہو دے تے فیر ہولی ہولی ویلے دے نال نال ہر صوفیانہ کلام نوں کافی صنف دا ناں دے دتا گیا ہووے کیوں جے انج توں کئی

صدیاں پہلاں عوام کتھے ایہنے پڑھے لکھے ہوندے سن۔ اس لئی سدھڑے سادے لوک معرفت بھرے کلام نوں کافی ای کہن لگ پئے ہون گے تے ایہ گل کسے حد تک درست وی لگدی اے۔

دو جے پاسے جے فاضل لکھاری تے بزرگ شاعر محترم بشیر حسین ناظم ہوراں دی کاڈھول دھیان ماریئے تے اوہ کافی بارے اپنی نو-یکلی پڑچول قرآن دی اک آیت لیس اللہ بکاف عبده۔ نال منسلک کردے نیں تے ایہ تے اوہناں اپنے اک مضمون جہڑا ع۔س مسلم ہوراں ہوراں دی پنجابی کافیاں دی کتاب ”واگاں میں دل موڑ“ وچ شامل اے جہدے وچ اوہناں دو جیاں محققاں دیاں راواں دے جواب وچ مختلف آیتاں دے جواز نال ثابت کیتا اے کہ کافی دی ہور تعریف ایہ دے پئی ایہ پاک پوتر تے شیشے ورگے شفاف دل وچوں نکلی ہوئی ہوک اے جہدے مڈھلے عناصر لیس اللہ بکاف عبده۔ اُتے پکا یقین، جی اللہ دا چانن تے تجل دیاں روشنیاں تے رشاں نیں۔ جدوں ایہ تجلیاں من وچ جگمگا اٹھدیاں نیں تے ایہناں دی لوتوں حرقاں تے لفظاں راہیں کافی دا ظہور ہوند اے۔

بشیر حسین ناظم ہوریں اپنی ایس کاڈھنوں اصل اکھوان اُتے اصرار وی کردے نیں پر اے تاویلاں یا تدبیراں تے ہوسکدیاں نیں کوئی پکی پیڈی تحقیق نہیں متھی جاسکدی، جے فاضل محقق ہوراں دی نویں تحقیق کہ کافی دے مفہوم دا نک نقشہ عربی لفظ کافی تے شانی (کاف۔شاف) جہڑے سچے سائیں تے سرجن ہار دے صفاتی ناں دی نیں جہڑے اوکڑاں ویلے مسلمان بزرگاں راہیں کافی تے شانی دا وظیفہ کر کے اللہ تعالیٰ دے حضور بخشش منگن دی قدیمی روایت ٹری آوندی اے۔ اوس نوں من کے ایہ آکھیا جاوے کہ کافی کاف تے کافی نوں مکھ رکھ کے ای اُچری گئی اے تے فیر ایس طرح کئی ہور قرآنی آیہاں وی مادہ کفی دی ورتوں نال سامنے آجاندیاں نیں جو یں۔

- 1- وکفی باللہ وکیلا
- 2- اقراء کتابک کفی بنفسک الیوم علیک حسباہ
- 3- هو الذی ارسل رسولہ بالہدی و دین الحق لیظہرہ علی الدین کلمہ۔
وکفی باللہ شہیدا۔
- 4- فسیکفیکہم اللہ وہو السميع العليم
- 5- وکفی اللہ المومنین القتال

6- انا كفيلك المستهزين

7- اُدخلو في سلم كاف

پر گل انج نہیں بن دی سگوں صنف کافی ہو رہی بکھیریاں وچ پے جائے گی تے جے
تصوف دی مڈھلی تاریخ ول دھیان ماریے تے فیر صنف کافی دا وجود بڑا قدیم متھناں پوے گاتے
فیر عربی فارسی ادب نوں کھنگالنا ات ضروری ہو جاوے گا کیوں جے فارسی اردو تے پنجابی ادب دا
سوما عربی ادب دے لکھ چوں پھٹیا اے پر صنف کافی دا مڈھلا وجود نہ تے عربی ادب وچ
کدرے دکھالی دیندا اے تے نہ ای فارسی ادب وچ ایہ لشکارا لہدا اے جد کہ تصوف دے
سارے مسئلیاں دا سرمایہ عربی تے فارسی زباناں دیاں شعری صنفوں وچ بھرواں موجود اے۔
لیکن کافی بتر وچ کدرے وی دکھالی نہیں دیندا۔ ایہدی کیہ وجہ اے؟ میری جاچے کافی اپنے ہیستی
اسلوب پاروں کدوں تے کسراں لکائی وچ پر چلت ہوئی؟ ایہدی کاڈھ تے تحقیق حالے ہو رہی تحقیق
طلب اے۔ نری پری بشر حسین ناظم ہوراں دی کھوج پرکھنوں ای آخری حرف من نال مسئلہ حل
نہیں ہندا کیوں جے کافی دا وجود صرف پنجابی ادب وچ ای ڈلکاں ماردا دکھالی دیندا اے۔ ایس
گلوں اے سکا نکلا اے پئی کافی صنف دا یک نقشہ اپنے پورے مہاند رے نال شاہ حسین دے
کلام وچ اگھڑواں لہدا اے تے فکری لحاظ نال شاہ حسین ای اصل وچ کافی بتر دے موڈھی
لگدے نیں اُنج بھاویں ایہدے مڈھلے ڈھانڈے بابا فرید ہوراں دے کلام نال ملدے نیں پر
پکی پیڈی تے نتر ویں تحقیق دا گوڑا حالے وی سرے نہیں چوھیا تے اُجے وی کافی دی تخلیق داسرا
’لُجھیا ہو یا اے تے ایسے لئی حالے وی تحقیق طلب اے جے انج ای محقق پڑ چول کر دے رہے تے
ضرور ایس دی تخلیق داسر بنا نظری آ جاوے گا۔ ایہدے واسطے کھوجن دا عمل ات ضروری اے
کیوں جے کافی دے اصل ماخذ دا اتنا پتا گواچیا ہو یا اے۔ سندھی زبان دے پارکھ ایہ دعویٰ کر دے
نیں پئی کافی سب توں پہلاں سندھی زبان وچ آئی اے تے پنجابی پارکھ ایس نوں خالص پنجابی
زبان دی صنف آ کھدے نیں کیوں جے کافی نوں سحراں تے پچان والا کلاصونی شاعر شاہ حسین
ای نظری آ وندا اے۔

کافی وچ تصوف دے مسئلیاں توں او تو حید، رسالت، صبر، شکر، قناعت، ہجر، فراق، قرب،
وصل، پیار، محبت، نگہ، خلوص، اللہ نال محبت تے غیر اللہ نال نفرت، مرشد دی بھال، انسان دوستی دا
درس، ظلم تے نا انصافی نال اٹ کھڑکا، عاجزی تے انکساری دی تبلیغ، حق سچ دا اعلان، عشق تے

سلوک واپنڈا، اخلاق تے کردار دی تعلیم تے آپس وچ امن تے سلامتی نال رہن سہن داسنہا،
تصوف دی پوڑمی دے ڈنڈے نیں جہاں دے وسیلے تے ذریعے نال قرب الہی دا نظارہ حاصل
کیا جاندا اے۔ دو جے لفظاں وچ تصوف اوہ قندیل اے جہدے وچ اخلاقیات دیاں سکھ
روشنیاں جگمگ، جگمگ کر دیاں دکھالی دیندیاں نیں۔

تصوف وچ عشق مرکزی نقطے دی حیثیت رکھدا اے۔ جہدے گرد ساری کائنات دی
موجودگی قائم اے۔ انسان کائنات وچ احسن تقویم دی حیثیت رکھدا اے۔ ایس لئی ایہدے فرض
وچ شامل اے کہ اوہ اپنے خالق نال ابدی جڑت رکھے کیوں جے ایہو جڑت ای عشق دا پیش خیمہ
ہوندی اے۔ ایسے واسطے تو حید و فلسفہ او دوں تیک عقل وچ نہیں آسکد اجدوں تیک عشق دی رنگن
لوں لوں اندر نہ سما جاوے۔ عشق او الیل یا شوق اے جہدے باجھوں رب دا قرب حاصل نہیں ہو
سکدا تے رب دا قرب خدا دے محبوب، کونین دے والی ﷺ نال محبت رکھیوں بغیر کدی نہیں مل
سکدا کیوں جے رب دا قرب رسول عربی ﷺ دے عشق وچ تے رسول عربی ﷺ دا قرب رب
دے عشق وچ لکھا ہویا اے۔ ایسے لئی جد تک بندہ دونواں ہستیاں دی حب دل وچ اُجاگر نہیں کردا
عشق دے تاء توں وانجیا رہندا اے۔ علامہ اقبال ہوراں جواب شکوہ وچ ایسے عشق دی گل کیتی
اے۔

کی محمد ﷺ سے وفا تو نے تو ہم تیرے ہیں
یہ جہاں چیز ہے کیا لوح و قلم تیرے ہیں
عشق اوہ واسطہ یا وسیلہ اے جہدے طفیل بندہ رب تے رسول دا قرب حاصل کر لیندا
اے تے جدوں عشق اوہدے لوں لوں وچ سما جاندا اے تے فیر بقول اقبال
عشق کی اک جست نے طے کر دیا قصہ تمام
اس زمین و آسمان کو بے کراں سمجھا تھا میں
عشق دا لازمی نتیجہ محبوب دی رضا تے قرب دی طلب اے تے صوفی شاعراں نے
ایسے عشق نوں اپنی شاعری دا مرکز تے محور بنا کے تصوف دیاں منزلاں دا ذکر اپنے کلام وچ کیا
اے تے نال نال عمل تے قائم رہن دی تلقین وی کیتی اے کیوں جے عشق عملوں بغیر ادھورا تے عمل
عشقوں بغیر نامکمل رہندا اے۔ علامہ اقبال ایسے لئی آکھدے نیں۔

ندارد عشق سامانے لیکن تیشہ دارد
خراشد سینہ کہسار پاک از خون پرویز است

نجی ہو ریں اک درویش صفت انسان جہدے اندر اک مکمل صوفی بگل مار کے لگیا
 ہو یا اے اوہ جدوں اپنے عشق دی ہوک بلند کر دے تے نجی ہو راں دے قلم و چوں چائن داسوما
 پھٹ پیندا اے۔ اک کافی وچ عشق دی چڑھتل دا نظار او یکھو۔

عشق نمازاں جہاں پڑھیاں نیزے سر کپایا

سوہنا عشق کمایا

سبھ کجھ بھلیا اوہناں تائیں رب نہ بھلن پایا

جہاں عشق کمایا

عشق چبارے پائی جھاتی اپنا آپ مٹایا

ایسراں عشق کمایا

سارے چولے لاه کے سٹے عشق دا چولا پایا

سوہنا عشق کمایا

عشق جہدی وی ہڈیں رچیا اوہ کدھرے نہ پرنا یا

صاحب عشق کمایا

گنت کنز اوالا قصہ سبھ نوں آکھ سنایا

جہاں عشق کمایا

..... ☆

نجی ہو راں ایسے طرح ہر کافی وچ ایسے ای دھندی اک (عشق) نوں وکھرے وکھرے

ڈھنگاں نال بیان کیتا اے۔ کجھ شعر ویکھو۔

نال فقر دے یاری لاون بھاگ جہاں دے چنگے

عشق دی اک وچ سڑدے ڈٹھے بن کے وانگ پٹنگے

☆

ہوش بھلایا سرت گوائی عشق دا پایا بانا

ڈاڈھا مشکل رستہ ملیا کیتا کیہ انجانا

اس دے شوق دا دیوا بلیا جس نے رمز پچھاتی
اندر باہر روشن کردی عشق دی اگو جھاتی

عشق ترا اے میری دولت
عشق ترے وچ لبھدی راحت
دے کے مینوں عشق دی لذت
توں سارا میل اتار

جہاں پیار دا نور پچھاتا اوہناں عشق کمایا
دکھاں فکراں تائیں اوہناں دل اپنا چکایا

عشق دی سنگت پاؤن والے کدے نہ بدلن چولے
پریت پریم دا ہر اک سادھو پیار دی بولی بولے
نجمی ہو ریں وی عشق نال عمل دا ہو کالاندے دکھالی دیندے نہیں کیوں جے ایہناں دے
نزدیک وی عشق باجھ عمل دے مکمل نہیں ہوندا۔ ایسے لئی عشق نال عمل دی صداوی بلند کردے نہیں۔
نیک عمل تھیں بھر لے جھولی سچ دا پا توں بانا
دنیا اُتے دوجی واری دیکھ کسے نہیں آنا

بے عملی دا کوڑھ جسم تے بنگل شو دی ماری
اوڑک لبھنی ایس نوں نجمی عملاں باجھ اے خواری
تصوف دے کجھ مسئلے جیویں موٹو قبل انت موٹو کنت کنزا۔ وهو معکم اینما کنتم۔
نحن اقرب الیہ من جبل الوریڈ ہوا الاول والاخر والظاہرا والباطن۔ ونفخت
فیہ من روحی تے اللہ نور السموت والارض۔ دیاں قرآنی آیتاں وچ صوفی لوک
پوشیدہ سمجھدے نہیں تے وحدت الوجود دی نیہ جان دے نہیں۔ نجمی ہوراں وی اپنیاں کافیاں وچ

تھاں تھاں ایہناں نوری کرناں نوں دیویاں وانگوں روشن دا آہر کیتا اے۔ کجھ کافیاں دے شعر
ملاحظہ کرو۔

موتو قبل انت موتو درس پکایا جہاں
جن سوہنے مرشد اگے سخن الایا جہاں

☆

مینوں دور نہ ڈھونڈن جاویں توں
میرے ناں دا ورد پکاویں توں

☆

میں جبل وریدوں نیڑے واں
میں لکھا من دے ویہڑے واں

☆

ہر تھاں چمکاں مارن ڈٹھے تیرے وصف صفاتی
شوق دا دیوا بالے جہوا لکھے امر حیاتی

☆

پردے چک کے گھنڈاں والے من وچ عشق مچاویں
میں تیری آں صاحب سچے اپنے حال نچاویں

☆

ہر دم ساہ دی تسی اُٹے یار دا کلمہ کہیے
چھڈ کے سارے جھگڑے جھیرے چنگی بہنی پیے

اقبال نجمی ہوراں اپنی کافی راہیں پیار، محبت، انسان دوستی، نیک عمل، کردار سازی تے ایہو
جسے ہور اخلاقی گلاں دا پرچار کیتا اے تے ایہدے نال نال رب دی یاد تے جگ دی بے اثباتی
تے موت، آخرت ورگے مسئلایاں نوں وی شاہ حسین تے بلھے شاہ وانگوں مخصوص اکھری ہیئت مثلاً
کھیڈ، پونی، داج، ماہی، یاد، کینٹھا، بازو، چھلے، سفنے، شوہ، دلبر، صاحب، سائیں، ناد، چوبارہ،
ساگ، تسی، کلمہ، مرشد، بھائی، حجرہ، صبر، شکر، ڈھونی، برہا، ہجر، وصال، نقارہ، گٹھڑ، جاگ،
سنگت، چرخہ، تند، چھلی، نزع، تے ہور ڈھیر سارے اکھر ورت کے ایہ دس دیندے نیں پئی ایہ

سارا جگ داپارا عارضی اے۔ رب دی یاد دم دم چیتے رکھو، دنیا تے دنیا دی ہر شے جھوٹی اے، سچی ذات اکوای رب دی اے۔ اگلی دنیا دی فکر کرو، موت تے آخرت لئی عملاں دا دا ج کت لوو نہیں تے پچھتان توں سوا کجھ پلے نہیں رہوے گا شاہدی لئی کجھ شعر پیش کیتے جاندے نیں۔

ساری عمر گوائی ایویں گئی اک نہ چھلی
آیا وقت نزع دا سر تے کھرک گئی اے ٹلی

☆

دنیا دنیا کردی ڈٹھی آج تے خلقت ساری
اوسے شے دے پچھے بچے جہڑی بے اتباری

☆

صاحب نال محبتاں پایاں اوس تھیں دل ایہ لایا
صاحب صاحب کردیاں اوہناں اپنا وقت دھایا

☆

منوں وساری جہاں دنیا ، صاحب دے ہو مکے
اس جیون نوں راہ بنا کے راہ دے اندر لکے

☆

نچے صاحب نوں اوہ بھاوے جو لوے سیانی مت نی!
چرخہ ڈھاوے ، پونی کتے تے نال بہائے رت نی!

☆

کدے نہ اپنے شوہ نوں بھاوے جہڑی کرے کپت نی!
ٹٹنی تند نوں جوڑ کے بھلے ! پیار دا سوتر کت نی!

☆

گل وچ کینٹھا ، بازو باہی ، انگلاں دے وچ چھلے
تیرے اُٹے مالک راضی ، تیرے بھاگ سولے

نجمی ہوراں حضرت بابا فرید ہوراں دی توحید پرستی تے شاہ حسین دی رب تعالیٰ نال
گوڑھی یاری ”نی تینوں رب نہ بھلی“ تے بابا بلھے شاہ دی کوک ”اٹھ جاگ گھراڑے مار نہیں“ دے

ایمان بھرے بولاں وانگوں اپنیاں کافیاں نوں سنواریا تے شہکار یا اے۔ جس طرح بیتاں بزرگاں نے لوکاں نوں اک خدا دی حاکیت دا سبق پڑھایا تے اوہدے اگے سر جھکان دی تلقین کیتی۔ مثلاً حضرت بابا فرید کہندے نیں۔

اُٹھ فریدا وضو ساز صبح نماز گزار
جو سر سائیں نہ نیویں اوہ سر کپ اتار
حضرت شاہ حسین آکھدے نیں۔

ویلا سمرن دا اُٹھ نام دھیا لے
تے حضرت بلھے شاہ کہندے نیں۔

اُٹھ جاگ گھراڑے مار نہیں۔ ایہ سون ترے درکار نہیں

اقبال نجمی ہوراں دیاں کافیاں ایس پاروں صلاہن جوگ نیں کہ ایہناں وچ روایت تے جدت دا آپس وچ گوڑھا رنگ رچیا ہویا اے تے کافیاں وچ ہنترتے اسلوب دے لحاظ نال وکھرے وکھرے تجربے وی کہیتے نیں تے نال نال کلاسیکل تکنیک نوں وی قائم رکھیا اے۔ ایسے سببوں کافیاں پڑھن سنن والیاں دے دلاں تے گوڑھا اثر چھڈ دیاں نیں جیویں۔

۱۔ کیہ اے میرا زور

جیویں مرضی ٹور

۲۔ جاگ مسافر ہن تے جاگ

۳۔ مینوں اپنی راہے ٹور

۴۔ مینوں کردے توں حیران بجن

۵۔ میرے دل وچ اُٹھیا شور

۶۔ ہن لاوے باغ بہار

۷۔ بھتوں وڈی توں سرکار

۸۔ کیہ کردا اے بے پرواہ ماہی

اُپر دتے گئے کافی دے مکھڑیاں وچ نویں پن دا چتر موسم کھڑیا ہو یا نظری آوند اے
 جہاں وچ روایت دے فطری رنگ، خشبو تے روشنی دے جلوے سلامتی تے بھلائی دے جہان
 آباد کر دے وکھالی دیندے نیں۔ کافی دراصل اپنے اندر جتھے توحید، عشق، جذب، سلوک، صبر، شکر،
 قناعت، وصال تے قرب رکھدی اے او تھے لوکائی نوں پیار محبت دا عالمگیر شعور وی سکھاندی اے
 ۔ اقبال نجمی ہوراں دیاں کافیاں پڑھ کے بابا فرید توں لے کے بلھے شاہ تیک دی صوفیانہ روایت
 دے سارے رنگ اکھیاں سامنے آ جان دے نیں کیوں جے نجمی ہوریں خود اک درویش صفت
 انسان نیں تے ایسے لئی ایہناں دیاں کافیاں وچ اسلامی تصوف نوں ایہو جے سوہنے ڈھنگ نال
 تے نو۔ یکلے کلا راہیں سمویا اے کہ ساڈے سامنے خدا تعالیٰ تے اوہدے محبوب رسول حضرت
 محمد عربی ﷺ نال اتناں دا عشق چھلاں ماردا نظری آوند اے کیوں جے اسلامی تصوف دا مڈھای
 خدا دے لاڈ لے رسول حضرت محمد عربی ﷺ تے جہانناں دے پیر دی شریعت توں بھجدا اے۔
 نجمی ہوراں جتھے تصوف بارے کئی چراغ روشن کیتے نیں او تھے اپنے نفس دی آگاہی نوں وی
 تھاں تھاں بیان کیتا اے اوہ جان دے نیں کہ اندر دا گیان ای بندے نوں بندہ بناند اے تے
 رب تعالیٰ دا عرفان نصیب ہوند اے حضرت علی کرم اللہ وجہہ ہوراں دا قول اے۔

اتم الناس اعرفهم بنفسه... و اتمعهم لشهوته و حرمه
 ترجمہ۔ لوکاں وچ سبھ توں زیادہ مکمل اوہ بندہ اے جہڑا سبھ توں زیادہ اپنے نفس توں واقف اے۔
 انسان احسن تقویم دے لائق تاں ای ہوسکدا اے جے اوہ اپنے خالق تے مالک اگے
 سر جھکائی رکھے تے اوہدے وصفیں دی تسبیح ساہے ساہے کڈھدا رہوے تے اپنے آپ نوں
 اوہدے رنگ وچ رنگ لوے جویں للاری کپڑیاں نوں رنگ چاڑھدا اے۔ ایس لئی کہ اللہ تعالیٰ
 دے عشق دار رنگ سبھناں نالوں پکاتے گوڑھا اے۔ خود اللہ تعالیٰ پاک کلام وچ فرماندے نیں۔
 صبغة الله من احسن من الله صبغة و نحن له عبدون۔

اللہ تعالیٰ دار رنگ۔ تے کہڑا چنگا اے اللہ تعالیٰ دے رنگ توں؟۔ تے اسیں اوہدی
 (اللہ دی) عبادت کرن والے آں۔

اقبال نجمی دیاں کافیاں وچ ایسے رنگ ول توجہ دوائی اے تاں جے رب دا بندہ اپنے رب نال

گوڑھی پریت پائی رکھے کیوں جے بندے دا پارا تارا رب دی پریت نال ای ہونا اے۔ کجھ شعر ایسے تناظر وچ ملاحظہ کرو۔

مینوں رنگ دے اپنے رنگ وچ کر لے اپنا سنگی
کیوں جے جچدی سبھ نوں سائیاں تیرے رنگن رنگی

رنگن والے دی مرضی اے جنہوں چاہوے رنگے
خالی رکھدا کاسہ کدرے بھر دیندا بن منگے
محمد اقبال نجمی دیاں کافیاں وچ اسلامی روایات دے سبھے دھارے وگدے نظری
آوندے نیں تے مکدی گل ایہ وے پئی ”پریم دے دھاگے“ دیاں سبھے کافیاں صوفیانہ ریت نوں
اگانہہ ٹور دیاں فتانی الذات، فتانی الرسول تے فتانی اللہ دیاں منزلاں دے پینڈیاں تے ثابت
قدمی نال چلن تے ہلا شیریں دیندیاں نیں۔ نجمی ہوراں دیاں مردف کافیاں اپنی اپنی بھرتے اپنے
اپنے مہاند رے پاروں روایت تے جدت دے تال میل نال فی! تینوں رب نہ بھلی دعا فقیراں
دی اجیہا چانن میلہ لایا ہو یا اے۔ اللہ کرے نجمی ہوراں دا ایہ چانن میلہ سبھ دے دلاں وچ اللہ ہو
دی صدا بن جاوے۔ آمین

اجو کے دوردا صوفی

”کافی“ بارے سو جھوٹاں دے اڈرے وچاراں پاروں ایہ نکھیرا کرنا دکھا اے جے ایس دی گنہ کیہ اے؟ ایس بارے دلیل دی تھاویں دعوے تے جذباتیت غالب اے۔ ڈاکٹر نذیر احمد کافی نوں موسیقی دے اک ٹھاٹھ تے راگ داناں دیندے نیں۔ سید علی عباس جلال پوری لکھنوں ”کافی“ توں بنیا لفظ ”کافی“ متھدے نیں جنہوں کامل دے معنیاں وچ لیا گیا۔ شریف کنجاہی لفظ ”کاؤ“ نال تعبیر کردے نیں۔ عبدالغفور قریشی ایس نوں قوافی دا وگڑیا روپ دسدے نیں جدوں کہ قدر آفاقی کہف نال تعلق ہون پاروں کہنفی (یعنی غار وچ بہن پاروں) دی نسبت نال کافی دی دس پاؤندے نیں۔ حمید اللہ ہاشمی ایس دے لفظی معنی پوری یا مکمل دے دسدے نیں۔ آصف خاں ہوراں دی کاڈھا اے جے ایس دامادہ مقامی بولیاں دی تھاں عربی فارسی اے۔

ایہناں سمھناں و دواناں دی تھاں بشیر حسین ناظم ہوراں دی رائے وچ وزن تے گٹرائی اے اوہ عربی وچ رَجُل ”کاف“ توں گل ٹوردے نیں تے رب سچے دے فرمان ”الیس اللہ بکاف عبده“ نوں مکھ رکھ دیاں ہویاں اوہدی عظمت، وڈیائی تے بزرگی اگے منکھ ترلے تے محنت وچ من دی سک پاروں جو دکھ بھری کراٹ الا پدا اے اوس نوں کافی آکھدے نیں۔ اوہناں دے بقول کافی اصل وچ کاف اے جو یں شانی اصل وچ شاف اے۔ کافی تے شانی رب سچے دے صفاتی ناں نیں۔ ہر اوکڑ تے بیماری ویلے ”یا کافی یا شانی“ دا ورد و وظیفہ اپنے دکھاں نوں گھٹان دا کارن وی اے تے اللہ سائیں دی عظمت تے بزرگی دا دلوں و جھوں اقراری ہوون وی۔ ایس اللہ بکاف عبده، دے چانن وچ کافی نوں معنیاں دے موکلے پیار وچ پاک پوتر، تکوینت توں صاف تے شفاف دل وچوں نکلی ہوک تے کوک دسدیاں ربی سانگے دیاں تجلیاں تے چانن دی گل چھوہی اے۔

بشیر حسین ناظم ہوراں دی کافی بارے نزول رائے مگروں ایہ گل اُگھڑی جے روح دے گل توں وچھڑن پاروں ربی عشق دی تانگھ، اوہدے وصال دی مچھ، سالک نوں سرمستی وچ چور رکھ دی اے۔ اک صاحبِ حال، صوفی اوہدے جلوے، اوہدیاں قدرتاں تے تجلیاں نوں

روح تے وارد کر کے ہر تھاں اوہدی چھب ویہندا اے۔ ایہ سرمستی، دوری، تڑپ تے آہ وزاری جز
نوں کل دے جمال تے جلال توں آشنا کر کے ذات واحد نال اک مک تھی و نجن ول پریری
اے۔

شاہ حسین توں محمد اقبال نجمی تیک کافی دے ایس پینڈے وچ قدم قدم تے نوری طور
آؤندے نیں تے ہر کلیم نے اپنی بت موجب کائنات دے اسرار اں، ڈونگھیاں رمزاں تے ربی
جمال دی سک نوں چنگیاڑے توں تریل بنان واجتن کیتا اے۔

پنجابی زبان تے ادب دی تاریخ دے اجو کے مہاڑاں نوں نبھ لا کے تیکے تے عارفانہ
سرمستی دیاں نویاں لیہاں اُسردیاں تے ویلے دے سینے تے پسردیاں ہمیش اپنا روپ وٹاندیاں
دسدیاں نیں۔ محمد اقبال نجمی ہوراں دیاں کافیاں وچ ایہ انگ بڑا چچواں تے ڈھکواں دکھالی دیندا
اے۔ اوہناں کول بلھے شاہ دی ندھڑتا دی تھاں شاہ حسین دی عاجزی، فقیری تے عارفانہ فضا
گوڑھی اے سگوں کافی دے موکلے پیار داسچا تے سچا رنگ وحدانیت تے الوہیت دی رنگن وچ
رنگیا پوکھانکھیر داں دکھالی دیندا اے۔ بہیت دے تجربے دے گھنے جانو محمد اقبال نجمی نے کافی تے
دوہڑیاں دے دھاریاں نوں اک مک کر کے فکری سانجھ دا دکھالا کر دیاں پنجابی شاعری دے
انبراں تے اپنی سہیاں دی نویکلی پینگھ بنائی اے۔ ربی معرفت، شریعت، طریقت، حقیقت تے
گیان دی اس پوتھی وچ عشق حقیقی دی ست رنگی پینگھ دے ہلارے لیندے جذبیاں تے اتنا الحق
دے سرمی نعریاں دی گوڑھتا اکھراکھرو چوں اپنے ہون دی دس پاؤندی دکھالی دیندی اے۔

غلام مصطفیٰ بسمل

17 اکتوبر 2009ء

.....☆.....☆.....

اِکُوای چشمہ نوردا
 اِکُوای پیاردی ذات
 اِکُوای رُکھ شہوددا
 سبھ شاہد جہدے پات
 اوہنوں ای پیاری متھیے
 دل آکھے جہڑی بات
 نور ملے اس دل نوں
 اوہ پاوے نگھی جھات
 ڈھل جاوے فرسرتوں
 ایہ لمی بھاری رات

توں ایں صاحب میرا
 ایہ جند تیرے ناویں لاواں
 تیرے دوارے بیٹھ رہواں میں
 دھپاں ہوں یا چھاواں
 بھاویں جہڑے حال اچ رکھیں
 گولی تری سداواں
 جے توں جہات کرم دی پاویں
 چڑھ چو بارے جاواں
 میت مرے میں تیری پریت دے
 گون ہمیشہ گاواں

ویکھاں اوہدیاں ذات صفاتاں ہر کم پورا پورا
 ہر کوئی جچدا اپنے رنگیں چٹا ، کالا ، بھورا
 کہڑی گل تے پھلایا پھرنائیں ہر کم ترا ادھورا
 صاحب نوں جے راضی کرنا ”میں“ نوں کڈھ مغرورا

گل کرے کیہ

گل کر دے ہوئے ڈریے جی

میں چاہواں بھانڈا بھر جاواں

پر جتد اجتد اہر جاواں

ایہ جیون چار دیہاڑے دا

میں ویکھ کے پچھے ڈر جاواں

گل کرے کیہ

گل کر دے ہوئے ڈریے جی

میں جہڑا سا نگ رچایا اے
 اُس کھوج او سے دالا یا اے
 ہن او ہدے پیار حوالے نال
 کجھ اپنا بھرم بنایا اے
 گل کرے کیہ

گل کر دے ہوئے ڈریے جی

کیہ لینا دنیا داراں توں
 میں چنگا دور گنواراں توں
 بے مہراں ایہناں یاراں توں
 ٹھگاں تے چور بزاراں توں
 گل کرے کیہ

گل کر دے ہوئے ڈریے جی

میں نگہ بازی ہاری اے
 میں چکی گٹھڑی بھاری اے
 میں دل دا سودا کر چھڈیا
 مینوں ملیا یار پیاری اے
 گل کرے کیہ

گل کر دے ہوئے ڈریے جی

کیہ تیرا میرا میل بجن
 دس تینوں کہڑی ویہل بجن
 ایہ کتھے مینوں گھلایا ای
 کیوں مینوں دتی جیل بجن
 گل کرے کیہ

گل کر دے ہوئے ڈریے جی

میرے دل وچ اُٹھیا شور
میرے دل وچ اُٹھیا شور

.....

لُک لُک روواں کراں بہانے
میرے دکھڑے کہڑا جانے
گئے نیں سوہنے بیت زمانے
ہن کیہ اپنے زور دکھانے
جدوں لبھدی پھردی گور

.....

میرے دل وچ اٹھیا شور
میرے دل وچ اٹھیا شور

نال علم دے کھیا بھریا
بے عملی دے شوہ وچ تریا
آ بیٹھا ہن تیرے دوارے
لے آندا میں جو کجھ سریا
میتھوں منگیں نہ کجھ ہور

میرے دل وچ اٹھیا شور
میرے دل وچ اٹھیا شور

مینوں دتے دن سیالی
جہڑے لنگھ گئے کاہلی کاہلی
عمر حیاتی لنگھی مستیاں
ایویں وچ گئی اوڑک تالی
مینوں دور اے دیتا ٹور

میرے دل وچ اُٹھیا شور
میرے دل وچ اُٹھیا شور

.....

سوہنا دلبر ہسے بولے
کدے نہ وسے جا کے اوہلے
چھڈ کے نجھی پردے پانا
مخفی راز ہن سارے کھولے
بازی اُلٹ دے پت چور

.....

میرے دل وچ اُٹھیا شور
میرے دل وچ اُٹھیا شور

..... ☆
.....

گل وچ کینٹھا، بازو باہی، اُنکلاں دے وچ چھلے
 تیرے اُتے مالک راضی تیرے بھاگ سولے
 میتھوں ماہی مکھ پرتایا میں ڈگ پئی آں تھلے
 کیویں ویکھاں پھل گلشن دے میری پیش نہ چلے
 کول نہ آوے ماہی میرا میں کئی سنہڑے گھلے
 رنگے سفنے تیکدی اکھ نے بنھ لئے نیں دُکھ پلے
 میتھوں ماہی مکھ پرتایا میں ڈگ پئی آں تھلے

رُسیا میرا ماہی میتھوں کون کچھے میرا حال نی
 سارے اپنے حال دے قیدی کون ٹرے میرے نال نی
 ویڑھے بارے فرتوں سوچیں ، اپنا آپ سنبھال نی
 یاد ماہی وچ رُجھی رہ نہ روگ اوڑے پال نی
 لنگھدا جاوے دن ایہ سارا کیوں پئی ایں وچ خیال نی
 جے کر میت بنانا اُس نوں فر اپنا آپ اُجال نی
 ویڑھے بارے فرتوں سوچیں ، اپنا آپ سنبھال نی

مینوں کر دے توں حیران بجن
مینوں کر دے توں حیران

رہ نیڑے دور نہ توں جاویں
مینوں کسے ازمیش نہ پاویں
میتھوں سوتر نہ کتواویں
توں سوہنا ایں سلطان بجن

مینوں کر دے توں حیران بجن
مینوں کر دے توں حیران

ایہ فکر ازل توں جھٹلی اے
 کئی. وخت نیں جان اگلی اے
 میں ڈردیاں نگر ملّی اے
 کر میرے ول دھیان سجن

مینوں کر دے توں حیران سجن
 مینوں کر دے توں حیران

ترے ناں دا ورد پکاراں میں
 ترے ناں تے ہلاواں تاراں میں
 ترے ناں تے رین گزاراں میں
 مینوں دے دے اپنا مان سجن

مینوں کر دے توں حیران سجن
 مینوں کر دے توں حیران

میں مڈھوں داج وہونی آں
 میں کوئی نہ کتھی پونی آں
 میں وچ گناہواں دونی آں
 مینوں دے دے سوہنی شان سجن

مینوں کر دے توں حیران سجن
 مینوں کر دے توں حیران

ہن لا دے باغ بہار سجن
ہن لا دے باغ بہار

اسم ترا میں پیا الاواں
چھڈ کے تیرا در نہ جاواں
برودہ تیرا سدا سداواں
کر اپنیاں وچ شمار سجن

ہن لا دے باغ بہار سجن
ہن لا دے باغ بہار

عشق ترے وچ میں مستانہ
 توں این میرا یار یگانہ
 بن کے رہ نہ توں بیگانہ
 کر دل دا دور زنگار سجن

ہن لا دے باغ بہار سجن
 ہن لا دے باغ بہار

لہٹھاں تینوں رات براتی
 میرے ول جے بھاویں جھاتی
 مل جائے مینوں نویں حیاتی
 گل سُن سونہی سرکار سجن

ہن لا دے باغ بہار سجن
 ہن لا دے باغ بہار

مٹھے دیون سبھ دلا سے
 رکھدے مینوں پاسے پاسے
 جے توں لاویں اپنی را سے
 سبھ کھل جاوَن اسرار سجن

ہن لا دے باغ بہار سجن
 ہن لا دے باغ بہار

عشق ترا اے میری دولت
 عشق ترے وچ لہدی راحت
 دے کے مینوں عشق دی لذت
 توں سارا میل اُتار سجن

ہن لا دے باغ بہار سجن
 ہن لا دے باغ بہار

جو پیندا جام اُس ساقی دا
جو پیندا جام اُس ساقی دا

اوہ اِگو حرف پکاندا اے
اوہ سانجھ نہ غیر تھیں پاندا اے
اوہ صبر دی روٹی کھاندا اے

جو پیندا جام اُس ساقی دا
جو پیندا جام اُس ساقی دا

تن من دا هوش گوا بیٹھے
 جان اپنی گھول گھما بیٹھے
 اوہ پریت دا چولا پا بیٹھے

جو پیندا جام اُس ساقی دا
 جو پیندا جام اُس ساقی دا

وچ من دے یار وساندا اے
 اوہ مست اُلت سداندا اے
 سبھ جھوٹے شور مکاندا اے

جو پیندا جام اُس ساقی دا
 جو پیندا جام اُس ساقی دا

دن رات اوہدے لئی شادی اے
 اوہ گھمدا وادی وادی اے
 اوہ دیندا خوب منادی اے

جو پیندا جام اُس ساقی دا
 جو پیندا جام اُس ساقی دا

ناں اگو اوہنوں یاد رہوے
 ہر دکھ توں اوہ آزاد رہوے
 پی وصل پیالا شاد رہوے

جو پیندا جام اُس ساقی دا
 جو پیندا جام اُس ساقی دا

بھاگ مرے وی جاگن تیری صحبت لیٹھے چنگی
 دور توں کردے میرے سائیاں میرے دل دی تنگی
 مینوں رنگ دے اپنے رنگ وچ کر لے اپنا سنگی
 کیوں جے جچدی سبھ نوں سائیاں ترے رنگن رنگی

نال فقر جو صحبت رکھے ہر دم سکھتی تھیوے
اپنے ہمتھیں بابا لوکا اپنی گدڑی سیوے
شاہاں نوں وی گر ایہ دے سبھ سلطانی والے
نال فقر دے بلدے ڈٹھے عزماں والے دیوے

اک تاں اپنی خاک سنوارن نال فقر دے رہ کے
اک اوہ نال فقر دے جھڑے اپنا آپ منیوے
اک انجانے نال فقر دے رہندے خالی جھولی
اک اوہ اللہ والے جھڑے بالن بجھدے دیوے

اوس فقر توں دور رہیں توں جھدے وچ وپارے
اوس فقر وچ رہنا سکھ توں جھڑا خاک سوارے
ایس فقر دی راہ تے ٹرنا سوکھا کم نہیں ہوندا
ایہ اوہ راہ اے جھڑی راہ وچ پیندی نفس نوں مارے

مینوں دور نہ ڈھونڈن جاویں توں
میرے ناں دا ورد پکاویں توں

دکھاں دے کھلواڑ تے بہہ کے
سکھ دے پو لے ساڑ توں بہہ کے
انج اپنا آپ بتاویں توں

مینوں دور نہ ڈھونڈن جاویں توں
میرے ناں دا ورد پکاویں توں

دل وچ جہڑا یار وساوے
اوہ نہ راگ ستارے چاہوے
آج سارے گھنڈ اٹھاویں توں

مینوں دور نہ ڈھونڈن جاویں توں
میرے ناں دا ورد پکاویں توں

تینوں میری سنگت بھاوے گی
روح چھین تری انج پاوے گی
میری ذات چ آں سماویں توں

مینوں دور نہ ڈھونڈن جاویں توں
میرے ناں دا ورد پکاویں توں

نہ کچھ میتھوں میں کیسا واں
 توں سمجھ میں تیرے جیسا واں
 انج اپنا آپ بھلاویں توں

مینوں دور نہ ڈھونڈن جاویں توں
 میرے ناں دا ورد پکاویں توں

میں جبل وریدوں نیڑے واں
 میں لگیا من دے ویہڑے واں
 جنگلیں نہ پھیرے پاویں توں

مینوں دور نہ ڈھونڈن جاویں توں
 میرے ناں دا ورد پکاویں توں

نال فقر دے یاری لاوَن بھاگ جہاں دے چنگے
 عشق دی اگ وچ سڑ دے ڈٹھے بن کے وانگ پٹنگے
 رنگن والے دی مرضی اے جنہوں چاہوے رنگے
 خالی رکھدا کاسہ ، کدھرے بھر دیندا بن منگے

کیسر بولے چھیتی چھیتی وَج گیا کوچ نقارہ
 نال گناہیں اپنا گھسٹر کریں نہ ہور توں بھارا
 کرنی اوڑک بھرنی پنی ایہ تے اک ورتارا
 اگلا نہیں توں ڈٹھا اس لئی ایہ جگ لگے پیارا

مینوں اپنی راہے ٹور
 اپنی راہے ٹور وے ماہی
 مینوں اپنی راہے ٹور

رو رو ہائیں بھر لینا واں
 اپنے تھیں گل کر لینا واں
 تیرے تے نہیں میرا زور

مینوں اپنی راہے ٹور
 اپنی راہے ٹور وے ماہی
 مینوں اپنی راہے ٹور

پل پل وصل دے راگ الاپاں
 دل چاہوے ہن پیار ملاپاں
 تچے جیویں بن دا مور

مینوں اپنی راہے ٹور
 اپنی راہے ٹور وے ماہی
 مینوں اپنی راہے ٹور

شوہ وحدت دا جے میں پاواں
 اس وچ اپنا آپ گنواواں
 مٹ جاوے ایہ سارا شور

مینوں اپنی راہے ٹور
 اپنی راہے ٹور وے ماہی
 مینوں اپنی راہے ٹور

رستہ ہو رکھا نہ ماہی
غیر دے متھے لا نہ ماہی
میری تیرے ہتھ اے ڈور

مینوں اپنی راہے ٹور
اپنی راہے ٹور وے ماہی
مینوں اپنی راہے ٹور

درشن تیرا جے میں پاواں
اپنے دل نوں میں بھرماواں
بھرلاں اپنے نین کٹور

مینوں اپنی راہے ٹور
اپنی راہے ٹور وے ماہی
مینوں اپنی راہے ٹور

تیتھوں مَول نہ گل لکائی
 تیرے ناویں جہد میں لائی
 مینوں دے نہ غم توں ہور

مینوں اپنی راہے ٹور
 اپنی راہے ٹور وے ماہی
 مینوں اپنی راہے ٹور

اک اللہ اک مولا والا ہر دم ورد پکاندے رہیے
 اوہلے بہہ کے دنیا کولوں چوٹ ایدہ دل تے لاندے رہیے
 اپنے حال ایچ مست اُست جھلے انج سداندے رہیے
 اپنی وکھری دنیا ای اک دنیا وچ وساندے رہیے
 اک مک ہو کے رچ وِس جائیے اپنے بھیت لکاندے رہیے
 من دا چرخہ ڈھا کے دم دم الف دی پونی پاندے رہیے
 پریم دے دھاگے وٹدے رہیے پریت دے جوٹے پاندے رہیے

یار دے نیڑے اوہ اے جنھے اپنی ذات مکائی
 میں میں کر کے کدے نہ کیتی اپنی جس وڈیائی
 دُکھ جہان دے جھولی پائے دل دھونی جس لائی
 عشق نوں اپنے صادق کیتا رکھی اگ دبائی
 کدے نہ اوہ گل کیتی نجمی جھڑی بنے پرانی

سبھ توں وڈی توں سرکار
منیا تینوں سوہنا یار

تیرے اگے سر میں دھریا
پیار دا بھانڈا انج میں بھریا
سوہنیا تیرے رنگ ہزار

سبھ توں وڈی توں سرکار
منیا تینوں سوہنا یار

تیری صورت ساہمنے آوے
میری مستی ودھدی جاوے
حسن ترا اے شوخ بہار

سبھ توں وڈی توں سرکار
منیا تینوں سوہنا یار

نام نشان مٹا دے میرا
ویکھ لوواں میں تیرا ڈیرا
سچے گھل جاوَن اسرار

سبھ توں وڈی توں سرکار
منیا تینوں سوہنا یار

کہڑا اُٹھے رات براتیں ہڈاں دی اگ بالے
 گٹ کوں گٹ کوں آ کھن والے کون کبوتر پالے
 چڑیاں وانگوں اڈ کے ہر کوئی ویلے نوں پیا ٹالے
 خوش خیالی پچھے اپنی ہر کوئی جندڑی گالے

ہر تھاں چمکاں مارن ڈٹھے تیرے وصف صفاتی
 شوق دا دیوا بالے جہڑا لہھے امر حیاتی
 اُس دے شوق دا دیوا بلیا جس نے رمز پچھاتی
 اندر باہر روشن کردی عشق دی اگو جھاتی

جاگ مسافر ہن تے جاگ
جاگن تیرے سَتے بھاگ

.....

اکھیاں کھول کے بیٹھ توں بیبا
توں ایں مال خرید کے بھلیا
کم کر جھلیا ویکھ نہ میلہ
کڈھ توں من چوں پیار دے راگ

.....

جاگ مسافر ہن تے جاگ
جاگن تیرے سَتے بھاگ

.....

امن سلوک دا سخن اَلا دے
 عشق دا اُٹھ کے ناد و جا دے
 یار دے پچھے ذات گوا دے
 دوئی والے مار دے ناگ

.....

جاگ مسافر ہن تے جاگ
 جاگن تیرے سَستے بھاگ

.....

بل بل کے ہُن بجھ گئے تارے
 وج گئے اتھے کوچ نقارے
 توں سَستا ایں کم و سارے
 تینوں آوے کیوں نہ جاگ

.....

جاگ مسافر ہن تے جاگ
جاگن تیرے سَتے بھاگ

.....

وچ سرائیں تیرا ڈیرا
تیرا ایتھے اگو پھیرا
توں رُشنا لے چار پھیرا
من وچ الف دا چھپر کے راگ

.....

جاگ مسافر ہن تے جاگ
ہن اپنی . ذات . تیاگ
جاگن تیرے سَتے بھاگ

..... ☆
.....

ہر دم ساہ دی تسی اُتے یار دا کلمہ کہیے
 چھڈ کے سارے جھگڑے جھیرے چنگی بہنی پیے
 یار وٹوں جو مل جاوے دُکھ، اوس نوں سینے سپے
 ہراو کڑنوں ہس ہس جزیئے کیوں پئے روندے رہیے

نیک عمل تھیں بھرلے جھولی سچ دا پا توں بانا
 دنیا اُتے دوجی واری ویکھ کسے نہیں آنا
 ہر جی اوتھے اوڑک نوں اے اپنا بھار اٹھانا
 کہڑی گل تے میں میں کرنا 'کاہدے تے اترانا

دیکھ کیہ آکھے مرشد سائیں کول ذرا توں ہو کے
گل دی تہہ تک اپڑیں گا توں اپنا آپ ڈبو کے

.....☆☆.....

بات پتے دی پلے بنھ لھیں حق دا ورد پکاویں
دکھ سکھ دوویں مالک وٹوں ایویں نہ گھبراویں
بھالیں نہ کوئی ہور سہارا نہ توں رولا پاویں

.....

کر دا رہیں توں چنگے کارے اپنا آپ لکو کے
دیکھ کیہ آکھے مرشد سائیں کول ذرا توں ہو کے

.....☆☆.....

چھڈ کے دنیا داری نوں ہن دل توں لاہ دے جالے
 جھاتی مار توں اپنے اندر ویکھ جو لیکھ نیں کالے
 چنگی رکھیں سوچ ہمیش توں چنگے ای چلیں چالے

.....

لبھیں نہ توں چھاں شہوتی اتھے کلر بو کے
 ویکھ کیہ آکھے مرشد سائیں کول ذرا توں ہو کے

.....☆☆.....

ویکھ کیہ آکھے مرشد اکناں ملدی مت خدائی
 دو جے اوہ ہن جہاں کچھ گچھ اپنی عمر بتائی
 تے پتھر ورگے جہاں بوند پئی تلکائی

.....

مت خدائی جے نہ لہے رہ توں مٹی ہو کے
 ویکھ کیہ آکھے مرشد سائیں کول ذرا توں ہو کے

.....☆☆.....

گھن دا ڈر کیہ اوہنوں جنھے لکڑ گھر نہیں رکھنی
 مال کھرے نوں کھوٹا کہنا ایہ نہیں چنگی تیکنی
 اپنے سر جد ورتی جانی روک کسے نہیں سکئی

.....

تیری مرضی گٹ لے بیباہس کے یا فرو کے
 دیکھ کیہ آکھے مرشد سائیں کول ذرا توں ہو کے

.....☆☆.....

اپنے تن دے حجرے اندر پاندا جھات رہیں توں
 جس وچ یار دی مرضی ہووے اوہو بات کہیں توں
 دن وی ناویں اُس دے لاویں نال ای رات بہیں توں

.....

دل دا بوہا کھول کے رکھیں باقی دے در ڈھو کے
 دیکھ کیہ آکھے مرشد سائیں کول ذرا توں ہو کے

.....☆☆.....

جے کر جانیں تل نیں تھوڑے سنبھل کے رُگ بھریں توں
 جے کر جانیں شوہ نڈھڑا تاں تھوڑا مان کریں توں
 جے کر اوگن گھٹ نیں فروی بہتا ویکھ ڈریں توں

.....

روہ ای جے کر زہر بنی تے کس کم گنا بو کے
 ویکھ کیہ آکھے مرشد سائیں کول ذرا توں ہو کے

.....☆☆.....

مٹی دا ایہ ڈھیر نیں نجی میحل تے کوٹھے سارے
 ایہناں تائیں پیار نہ پائیں ایہ نیں بے اتارے
 صبر شکر دی روٹی کھا توں ہو نہ ڈھونڈ سہارے

.....

اوڑک ایہتوں ٹر جانا اے جھٹ دا جھٹ کھلو کے
 ویکھ کیہ آکھے مرشد سائیں کول ذرا توں ہو کے

.....☆☆.....

کھیڈاں دے وچ رُجھی کیویں چلے چلے چل چڑھاوے
 جنہوں مخمل لبھدا کیویں اُن دا کرتا پاوے
 نمّو جھان کھلوتی کد دی جھات بجن دی چاہوے
 جنہوں درد دی جاگ نہ لگی اوہ کسراں کرلاوے

دنیا دنیا کر دی ڈٹھی اُج تے خلقت ساری
 او سے شے دے پچھے بجے جھڑی بے اِبتاری
 بے عملی دا کوڑھ جسم تے بٹکل شو دی ماری
 اوڑک لیھنی ایس نوں نجی عملاں باجھ اے خواری

کیہ کردا بے پرواہ ماہی

میں صدقے اپنے ماہی توں
میں صدقے بے پرواہی توں

.....

گم راہے نوں پہچان دوے
جہڑا تھڑکے اوہنوں مان دوے
درماندے نوں درمان دوے

میں صدقے اپنے ماہی توں
میں صدقے بے پرواہی توں

.....

کتے لیندا وچ کلاوے اوہ
 کتے شوہ چوں پار لنگھاوے اوہ
 کتے بچڑے ذبح کراوے اوہ

میں صدقے اپنے ماہی توں
 میں صدقے بے پرواہی توں

.....

کدے پھلاں لڈے تھال دوے
 کدے سوہنے نت خیال دوے
 کدے ڈھینڈے تائیں لال دوے

میں صدقے اپنے ماہی توں
 میں صدقے بے پرواہی توں

.....

کتے بھڑکی اگ گلزار کرے
کتے سیس کٹن تیار کرے
کتے چاہ سٹن ہشیار کرے

میں صدقے اپنے ماہی توں
میں صدقے بے پرواہی توں

.....

کتے پٹھی کھل لہا دیوے
کتے آرے تھیں چروا دیوے
کتے سولی تے چڑھوا دیوے

میں صدقے اپنے ماہی توں
میں صدقے بے پرواہی توں

.....

کتے کر بل ویکھ سجاندا اے
 سر نیزیاں تے چڑھواندا اے
 گل پیاریاں دے کٹواندا اے

میں صدقے اپنے ماہی توں
 میں صدقے بے پرواہی توں

اوہدی نجمی عجب کہانی اے
 کتے کھوندا وانا پانی اے
 کتے دیندا اوہ سلطانی اے

میں صدقے اپنے ماہی توں
 میں صدقے بے پرواہی توں

چھیڑ کے ماہی
دکھ برہا دے تار
روواں زار و زار

.....

باجھ ترے ایہ شام سویر
ماہی کتھے لائی دیر
میرا کھسپا چین قرار

.....

چھیڑ کے ماہی
دکھ برہا دے تار
روواں زار و زار

.....

جے رہنا اے توں پردیس
 مینوں سد لے اپنے دیس
 میرے سوہنے سانول یار

چھیڑ کے ماہی
 دکھ برہا دے تار
 روواں زار و زار

تیری صورت دی مشتاق
 میں روندی وچ فراق
 تیرا چاہواں میں دیدار

چھیڑ کے ماہی
 دکھ برہا دے تار
 روواں زار و زار

جے پاواں تیری دید
فر ہووے میری عید
میں کیتے ہار شنگار

چھیڑ کے ماہی
دکھ برہا دے تار
روواں زار و زار

نہ سمجھ توں عشق سکھال
نت اپنا آپ اُجال
توں بلبل وچ گلزار

چھیڑ کے ماہی
دکھ برہا دے تار
روواں زار و زار

رہندا اے اوہ کل مکلا فر وی سبھ نال جوڑ
 اوہ سمھناں توں بے پرواہ اے سبھ نوں اوہدی لوڑ
 نت دعاواں منگاں میری پریت چڑھے ایہ توڑ
 الف اللہ دل رتا ہووے رہے نہ کوئی تھوڑ
 کدھرے بوند بوند اوہ دیوے کدھرے کھلی ڈور
 کدھرے دیوے پریم صراحی آکھے آپ نچوڑ
 اوہ سمھناں توں بے پرواہ اے سبھ نوں اوہدی لوڑ
 سدھی راہ اے اوہدی نجمی جس وچ کوئی نہ موڑ
 نت دعاواں منگاں میری پریت چڑھے ایہ توڑ

وکھو وکھ نہیں رستے بھاویں ، سبھ دی منزل توں ایں
 بھوگن دُکھ تے کرن کمائی سبھ دا حاصل توں ایں
 ہر شے تیرا روپ اے ماہی ہر تھاں شامل توں ایں
 ماراں جھاتی جھڑے پاسے سبھ دا ساحل توں ایں
 تیری صفت ثنا اے ظاہر اکمل کامل توں ایں
 وکھو وکھ نہیں رستے بھاویں سبھ دی منزل توں ایں

جھڈ دے ساتھ نکلی دا توں ایہ پئی جاوے دُئی
 اُتے اُتے ترنا جھڈ دے ڈونگھی لا توں چُٹھی
 سرت گوائی اوہنے اپنی دنیا وچ جو گھٹی
 دنیا دنیا کردیاں اتھے ہو گئی دنیا گئی

لائی جے کر پریت تے اوہنوں ویکھیں توڑ نبھائیں
 جے کر صاحب خوش اے تیتھوں اوہنوں ہو رہائیں
 صاف سجا توں رکھیں کوئی نہ تند اولی پائیں
 اپنی اکھ مشتاق نوں توں بس اوہدی راہ دکھائیں
 لائی جے کر پریت تے اوہنوں ویکھیں توڑ نبھائیں

جسراں گزرے نال اوہدے توں ویلا ویکھ وھائیں
 اُس دے نال تکرار نہیں کرنی من نوں ایہ سمجھائیں
 پہلے دن جیوں نال ٹری سیں اُس تھیں چائیں چائیں
 ہن وی او سے پیار سبھا تھیں گہڑے کڈھدی جائیں
 اُس دے نال تکرار نہیں کرنی من نوں ایہ سمجھائیں

لٹک جھن دی ودھدی جاوے
پیا ملن دی آس

.....

ساڑے مینوں ہجر وچھوڑا
دل میرا ایہ بن گیا پھوڑا
کہڑا اس دی پیڑ مکاوے

.....

لٹک جھن دی ودھدی جاوے
پیا ملن دی - آس

.....

ڈوراں کھچے تند نہ توڑے
میرے ول اوہ مکھڑا موڑے
میںوں پیا ہن جھلک وکھاوے

.....
لٹک سجن دی ودھدی جاوے
پیا ملن دی آس

.....
دم دم اُس دا نام چتاراں
ڈیرے لائے دور نیں یاراں
سانون اُس تھیں کون ملاوے

.....
لٹک سجن دی ودھدی جاوے
پیا ملن دی آس

ابھیاں ساہواں بھردے رہیے
 حال کسے نوں کیویں کہیے
 کوئی نہ دردی نظریں آوے

.....

لٹک سجن دی ودھدی جاوے
 پیا ملن دی آس

.....

گھمن گھیر ہزاراں اتھے
 جیہاں نین تلواراں اتھے
 یار مرا ہن جھاتی پاوے

.....

لٹک سجن دی ودھدی جاوے
 پیا ملن دی آس

..... ☆

عشق دے لانبوتن من لوہیا کس نوں میں بتلاواں
 کیویں رمزاں ، باتاں بجھاں کیویں منزل پاواں
 آہیں بال کے رات دے پھریں پریت نوں جاگاں لاواں
 ہو جاواں بے دل دا سوہنا فرمیں اُس ول جاواں

لاگے جب سے ساجن نیناں
آئے ناہیں تم بن چیناں

بن درشن کے ترسیں اکھیں
ہجر میں چھم چھم برسیں اکھیں
بکے سن لو مورے بیناں

آئے ناہیں تم بن چیناں
لاگے جب سے ساجن نیناں

چھب دکھلا دو پیاری پیاری
دید کرا دو تم پہ واری
پیت ملن کی میں ہوں ماری
بیٹے ناہیں اب ، یہ ریناں

آئے ناہیں تم بن چیناں
لاگے جب سے ساجن نیناں

ہوش بھلایا سرت گوائی عشق دا پایا بانا
 ڈاڈھا مشکل رستہ ملیا کیتا کیہ انجانا
 تھک کے انج کھلو نہ راہ وچ توں ایہ پندھ مکانا
 عشق دے شوہ وچ رڑھیا جہڑا اوڑک اُس تر جانا
 دل نوں ایہ سمجھانا

نہ رُس ماہی نال مرے ہن ، پا نہ دل وچ گھنڈ توں اڑیا
 ساڈے لئی ایہ چنگی نہیں اوں کیوں پانا ایس وٹ توں اڑیا
 رونا دھونا لیکھ بنے گا جے کیتی ہن کنڈ توں اڑیا
 تیرے نال ای میں آں سجدی میرا ناز گھمنڈ توں اڑیا
 نہ رُس ماہی نال مرے ہن ، پا نہ دل وچ گھنڈ توں اڑیا

میں میں اندروں توں نکلیں تے کچھے مردہ رہندا
 میں میں نویں حیاتی پاندا توں توں جد ایہ کہندا
 میں میں تے ابلیس دا کلمہ لعنت طوق نہ لہندا
 میں میں چھڈ کے توں توں جپ لے نجھی اٹھدا بہندا
 توں دا جہے عشق کمایا دنیا توں نہ ڈھہندا
 میں میں نویں حیاتی پاندا توں توں جد ایہ کہندا

مَنوں و ساری جہاں دنیا صاحب دے ہو مئے
 اس جیون نوں راہ بنا کے راہ دے اندر لکے
 مدّت مگروں کدی کدائیں اوہناں نے کنڈھ چکے
 پیار پریت تھیں شاد چ کیتے کھیت دلاں دے سکے
 نجمی جہات مہر دی پا کے اوہ فیر کتے جا لکے
 صاحب دے ہو مئے

موتو قبل موتو والا درس پکایا جہاں
 سجن سوہنے مُرشد اُگے سخن آلا یا جہاں
 طعنے مہنیاں والا سرتے گٹھڑ چایا جہاں
 چندن رُکھ نوں دل دے ویڑھے نجمی لایا جہاں
 اوہ نہیں غیر دوارے جاندے نال سجن دے رہندے

دلبر نال اوہ اٹھدے بہندے اُس نال وقت وہاندے
 جدھر دلبر کرے اشارہ اودھر ای مڑ جانڈے
 دلبر دی گل یاد نہیں رکھدے اوہ تے کھاندے پاندے
 سجن دے دیدار دے بھکھے ہو نہ کچھ وی چاہندے
 اپنے سوہنے دلبر ولوں کدے نہ مکھ پرتاندے
 پیار پریت دے شوہ وچ نجی اوہ نیں غوطے لاندے
 دلبر نال اوہ اٹھدے بہندے اُس نال وقت ویہاندے

در در تے جو جھکنا چاہوے ایسے سر نوں کپے
 اگو دے بس ہو کے رہیے اگو دا ناں چپے
 اگو اک اے اصل حقیقت دوئی دا سر پے
 اگو دے ای عشق دے اندر نجمی ساہ ساہ پے

جہاں پیار دا نور پچھاتا اوہناں عشق کمایا
 دکھاں فکراں تائیں اوہناں دل اپنا چمکایا
 پیار وصل دی منزل ولین اوہناں پیر ودھایا
 عشق دا ہوکا لاون والیاں عشق نوں سرتے چایا
 صاحب نال محبتاں پایاں اوس تھیں دل ایہ لایا
 صاحب صاحب کردیاں اوہناں اپنا وقت وہایا
 جہاں پیار دا نور پچھاتا اوہناں عشق کمایا

عشق دی سنگت پاون والے کدے نہ بدلن چولے
 پریت پریم دا ہراک سادھو پیار دی بولی بولے
 اپنے آپ نوں رکھدے نجمی ایہ سنگت دے اوہلے
 دکھ درداں دے لانبو اندر رہ کے وی نہ ڈولے
 چپ دے جندرے لا کے بیٹھے ایہناں بھیت نہ کھولے

دل دا حال کیہ ہوندا ، ککلا دیندا کنج دہائیاں
 حال ایہدا تے اوہو جانن جہاں اکھیاں لائیاں
 عشق جہاں دے ہڈیں رچیا کر دے سائیاں سائیاں
 صاحب سائیں ولوں جد نہیں پھر دیاں نور سلائییاں
 ایس نظارے دی مستی فر کردی توڑ صفائیاں
 کئیاں اندر بھانبر مچ گئے کئیاں ٹھنڈاں پائیاں
 عشق جہاں دے ہڈیں رچیا کر دے سائیاں سائیاں

عشق نمازاں جہاں پڑھیاں نیزے سر کیا

سوہنا عشق کمایا

سبھ کچھ بھلیا اوہناں تائیں رب نہ بھلن پایا

جہاں عشق کمایا

عشق چبارے پائی جھاتی اپنا آپ مٹایا

ایسراں عشق کمایا

سارے چولے لالہ کے سٹے، عشق دا چولا پایا

سوہنا عشق کمایا

عشق جہدی وی ہڈیں رچیا اوہ کدھرے نہ پرنا

صاحب عشق کمایا

گنت کنز اوالا قصہ سبھ نوں آکھ سنایا

جہاں عشق کمایا

سچے صاحبِ نوں اوہ بھاوے جو لوے سیانی مَتِ نی
 چرخہ ڈھائے، پونی کتے تے نال بہائے رَتِ نی
 رکھے نت صفائی اندروں صاف کرے نالے مَہتِ نی
 دنیا دار کمینی جانو اوہ جھڑی چاوے اَتِ نی
 کدے نہ اپنے شوہ نوں بھاوے جھڑی کرے کَپتِ نی
 ٹٹی تند نوں جوڑ کے بھلیے پیار دا سوتر گتِ نی
 توں لے سیانی مَتِ نی

فضل کریں توں عیب بھری تے ، سچی گل سناویں
 سچ دیاں چنگاں صاحب سائیں لوں لوں وچ رچاویں
 دنیا والے زہراں کولوں مینوں نت بچاویں
 پردے چک کے گھنڈاں والے من وچ عشق مچاویں
 میں تیری آں صاحب سچے اپنے حال نچاویں
 فضل کریں توں عیب بھری تے سچی گل سناویں

کیہ اے میرا زور

جیویں مرضی ٹور

.....

تیرے نال جڑی اے سائیاں

ساہواں دی ایہ ڈور

.....

جیویں مرضی ٹور

کیہ اے میرا زور

.....

تیری آں میں تیری گولی

تکھا تکھا ہولی ہولی

.....

جیویں مرضی ٹور
کیہ اے میرا زور

.....

پھل کھڑا دے
رَت نہوا دے
سنگل پا دے
مہندی لا دے
سیج بٹھا دے
کفنی پا دے
بھاویں نور سہاگن دا دے
بھاویں مینوں رنڈی کر دے
سائیاں میں کمزور

.....

جیویں مرضی ٹور
کیہ اے میرا زور

بھاویں دے جگراتے مینوں

بھاویں دے نندرائیاں

بھاویں، بنجودر دسو غاتاں

بھاویں چائن سائیاں

میں تے اکھیاں لائیاں

.....

کیہ اے میرا زور

جیویں مرضی ٹور

.....

سائیاں تیری گولی آں میں

ہے واں پران بھول

بھاویں ڈولی پا کے لے جا

کر لے اپنے کول

بھاویں چائیں چائیں رکھتوں

بھاویں پیراں پٹھ مدھول

کچھ نہیں میرا زور
سائیاں میں کمزور

.....

کیہ اے میرا زور
جیویں مرضی ٹور

.....

ہور میں سائیاں کچھ نہ چاہواں
تیرے نال میں وقت وہاواں
تیرے نال دا پاواں لاواں
تیرے عشق دی گدڑی پاواں
میں کچھ نہ منگاں ہور

.....

کیہ اے میرا زور
جیویں مرضی ٹور

.....

جھوٹے جگ وچ گھلایا مینوں

جتھے ہر شے فانی

سمجھ نہ آئی کتھے گئی اے

میری عمر جوانی

نہ کچھ کھٹیا نہ کچھ وٹیا

ٹٹ گئے پیٹا تانی

ٹٹی ڈور جدوں ساہواں دی

اٹھیا ایہوشور

.....

کیہ اے میرا زور

جیویں مرضی ٹور

دنیا نال نہ سوندے بہندے عاشق جہڑے اُس دے
 وچ آلودگی اوہناں دے تے نین پرین نیں گھس دے
 قرب سجن دا اوہ نیں پاندے دنیا توں جوڑس دے
 پریت پریم دی گدڑی دے وچ نجمی اوہ نیں گھس دے
 دنیا نال نہ سوندے بہندے عاشق جہڑے اُس دے

گاہکاں وانگوں ساہواں نال توں نت وپار کری جا
 اپنے شوہ دے نیڑے رہ کے اُس تھیں پیار کری جا
 بے پروائی ویکھ نہ اوہدی توں اتبار کری جا
 وطن قدیمی تائیں اتھے توں کجھ تیار کری جا
 پکڑ حلیمی ، آل دوالا پیار بہار کری جا
 چکڑ لبے چاروں گئے ساز وچار کری جا
 غفلت چھڈ کے پل پل تے توں شکر ہزار کری جا
 دھیان گیان تھیں جھاڑو دے توں نت ونگار کری جا
 اُس تھیں پیار کری جا

اوگن ہار اگلی ٹرپی کوئی نہیں چلیا نال
 رانجنھن بے پرواہ اے ہویا کون کچھے مرا حال
 صاحب سائیں وات لوے تے ہوواں خوب نہال
 رات ، دے پیا میرے اُتے سٹے اپنے جال
 وقت وہایا انج ای سارا پے کے وچ خیال
 کوئی نہ میرے ولیں جھانکیا لنگھ گئے کتے سال
 چپ دی وتی میلا لا کے بیٹھی اپنے حال

کوئی نہیں چلیا نال

سوہنا روپ گواچا کیویں سمجھ نہ مینوں آئی
سفنے اندر لنگھی جندڑی ہوش نہ مینوں کائی

.....

جہڑے میرے نال بڑے اوہ جاون رنگ وٹائی
کسے وی رنگ نہ کھیڈن دیتا اُس دی بے پروائی

.....

لوک تے سارے بازی لاون کھیڈن چھپن چھپائی
میں تے وکھری نگر مل کے صاحب دی رٹ لائی

.....

سہیاں میتھوں کچھن پیاں کنج اے جند لٹائی
شوہ نال کسراں ملنی ہوئی کسراں ککلی پائی

.....

جے اوہ سانویں آندا تے فر ہوندی گھنڈ چکائی
پچھے اوہدے ٹردیاں ٹردیاں ساری عمر وہائی

.....

تن دی وکھری تانی تن کے سرتے گٹھڑی چائی
من دی وکھری درد کتاب میں دوجیاں تھیں لکھوائی

.....

جس دم ہوئی نجمی یارا روح کلبوت جدائی
اک صاحب دے نال ملی تے دوجی خاک سمائی

..... ☆
.....

چھیل چھبیلیاں ناراں ویکھتوں کٹھیاں ہو کے چلیاں
 کئی نیں چتر چلاکاں وچوں کئی نیں واہوا بھلیاں
 آیا موڑ تے ہو نکیاں نیں سمجھتے کلیاں کلیاں
 منزل اُتے پجنا جہاں سدھیاں راہواں ملیاں

اوس پریت دی دھونی لائی کیتی دور ویرانی
 دل دی بنجر دھرتی تائیں دیتا عشق دا پانی
 مرشد سائیں آکھ گیا اے کیا کیا سخن حقانی
 نجمی حرف نصیحت پڑھ کے اپنی ذات پہچانی

اج دے لوکی جیوندے پئے نیں رہ کے کَلّے کَلّے
 رنگے سفنے تَکے جنھے ، دُکھ اُس بنھ لئے پَلّے
 کیویں کتے سوت عمل ، دا پیش نہ ساڈی چلّے
 کسے نہ چکيا اوہنوں نجمی جہڑا ڈگیا تھلّے

اج دے لوکی چہزیاں کولوں دل دا کرب لکاندے
 سچ توں اکھ ملاون توں ہن سارے ای گھبرانڈے
 ایسے لئی تے اک دو جے توں دور نیں ہوندے جاندے
 ہنجوآں اُتے ہاسیاں والا نت ایہ رنگ چڑھاندے

ویکھ کے میری حالت دے ول دور کوئی پیا ہسے
 ہس کے آکھے ، کتنی دیر توں ایہ تڑواندا رے
 ہن ایہ پھاہی دے وچ پھسیا، ہن کدھر ایہ نئے
 اپنی جت تے خوش پیا ہووے جال نوں ہو روی گئے
 ویکھ کے میری حالت دے ول دور کوئی پیا ہسے

محرم حال تے ذات تری اے
تینوں حال سناواں

بن کے تیری باندی میں
وچ گلیاں جھلی پاواں
تینوں حال سناواں

تیری یاد دی پونی کتاں
دل چرخہ جد ڈھاواں
تینوں حال سناواں

تیریاں راہواں وچ ہو جھلی
 کوکاں تے کرلاواں
 تینوں حال سناواں

توں ای لگیں پیارا مینوں
 میں تیرے جشن مناواں
 تینوں حال سناواں

جدھر جدھر سد توں ماریں
 میں اودھرا اودھرا جاواں
 بن کے تیری باندی میں
 وچ گلیاں جھلی پاواں
 تینوں حال سناواں

محرم حال تے ذات تری اے
 تینوں حال سناواں

سیونی میں ڈھول دے کچھے چلی
عشق و چھوڑے ڈاہڈا پھڑپھڑیا

میںوں تاپ، بھر دا چڑھیا

ڈھول مرے نوں سارے جانن

اوہدے حسن دا تھاں تھاں چانن

سیونی میں ڈھول دے کچھے چلی

.....

ڈھول مرے دا کیہ کچھدے او

اوہ اے اُچیاں شانناں والا

میں جہے کمزوراں تائیں

دیوے پیار دوشالا

سیونی میں ڈھول دے کچھے چلی

.....

ڈھول مرے دیاں انت صفاتاں

اوہدے پیارچ رجھیاں نیں سبھ

اس دنیا دیاں ذاتاں

اوہدی سبھ توں اُچی شاہی

ہینیاں تائیں اُچّا کردی

اوہدی بے پرواہی

سیونی میں ڈھول دے کچھے چلی

جہاں آکھے سخن حقانی اوہو پیار پُرچیاں
 جہاں تے پھل لکھا ہووے شاخاں ہون نہ اُچیاں
 جہاں دے سر سائیں ہوون اوہ نہیں رہندیاں بچیاں
 خدمت گاری جہاں سانجھی اوہ ذاتاں نیں سُچیاں
 جہاں حق سہیان نہ کیتی دل اکھیاں اوہ مچیاں
 ون سوئے ساک سہیر بن جہڑیاں ہوون لُچیاں
 اوہ نہ ایدھر اودھر تکدیاں جہڑیاں عشق چ گچیاں
 جہاں آکھے سخن حقانی اوہو پیار پُرچیاں

نال سجن دے رہیے ، ہر دم نال سجن دے رہیے
 جھولی پائیے دکھ سکھ سارے طعنے معنے سہیے
 نال سجن دے رہیے ، ہر دم نال سجن دے رہیے

بانجھ سجن دے کہڑا کچھے حال دلے دا
 بانجھ سجن دے کہڑا ایسراں آن ملے دا
 اوکھی بھاری بن جاوے تے او سے تائیں کہیے
 نال سجن دے رہیے ، ہر دم نال سجن دے رہیے

نال سجن دے رہیے ، ہر دم نال سجن دے رہیے
 جھولی پائیے دکھ سکھ سارے طعنے معنے سہیے

طالب بن کے ہر دم اوہدے پیار دیاں کتے چھلیاں
 اوہدے رنگ نیارے تکیے اوہدیاں سنیے ثلیاں
 اوہدے ولس نظراں لائیے اوہدے نیڑے پیے
 نال سجن دے رہیے ، ہر دم نال سجن دے رہیے

نال سجن دے رہیے ، ہر دم نال سجن دے رہیے
 جھولی پائیے دکھ سکھ سارے طعنے معنے سہیے

سیونی میراجینا مرنا سائیاں دے لڑلگ کے
 سائیاں لئی میں زیور پاواں
 اپنے آپ نوں خوب پھباواں
 سائیاں تائیں نت میں بھاواں
 سیونی میراجینا مرنا سائیاں دے لڑلگ کے

سائیاں دا دیدار چ منگاں
 سائیاں دا میں پیار چ منگاں
 سائیاں دا اقرار چ منگاں
 دم دم کوک پکار چ منگاں
 سیونی میراجینا مرنا سائیاں دے لڑلگ کے

سائیاں دے نال من اٹکایا
 خوب دھیانے دل نوں لایا
 سائیاں دا میں بانا پایا
 سیونی میرا جینا مرنا سائیاں دے لڑلگ کے

وچ نگا ہواں میں آ جاواں
 گولی اُس دی سدا سداواں
 اصلاں دی ہن راہ میں پاواں
 سیونی میرا جینا مرنا سائیاں دے لڑلگ کے

اوہ تے بولن دی جا ، ناہیں
لہیں نہ اُچا ساہ کدائیں

چھم چھم اکھ چوں اتھر کیریں
متھا رگڑیں ، پرین سکیریں
ایسراں اپنا حال سنائیں
اوہ تے بولن دی جا ، ناہیں

اوہ تے بولن دی جا ، ناہیں
لہیں نہ اُچا ساہ کدائیں

ساہ توں اپنے روک کے بیٹھیں
 اکھیاں تائیں ٹوک کے بیٹھیں
 راہ توں پیئیں نہ کدی کراہیں
 اوہ تے بولن دی جا ، ناہیں

اوہ تے بولن دی جا ، ناہیں
 لہیں نہ اُچا ساہ کدائیں

اوتھے اڑے جند وچاری
 سیس نوائے اوگن ہاری
 درد سنائیں اوہدے تائیں
 اوہ تے بولن دی جا ، ناہیں

اوہ تے بولن دی جا ، ناہیں
 لہیں نہ اُچا ساہ کدائیں

ساری عمر گوائی ایویں گئی اک نہیں چھٹی
 آیا وقت نزع دا سرتے کھڑک گئی اے ٹٹی
 ناہیں زاد سفر کجھ پلے نہ ساتھ کوئی میں کٹی
 آکھن پیال آئڈھ گوانڈھناں داج وہونی چٹی

لٹ لٹ چائن لے کے آ توں
 چاواں والی . سچ وچھا توں
 اپنے ہتھیں مہندی لا توں

بہہ کے میرے کول حسینا
 بہہ کے میرے کول ---

اُڈ توں چن ول وانگ چکوراں
 پیلاں پا توں وانگوں موراں
 کچھے اپنے لا دن ڈوراں

ساہواں وچ ساہ گھول حسینا
 ساہواں وچ ساہ گھول ---

لگن تیر نشانے کدھرے
 پاؤن لوکی بانے کدھرے
 کھلن پئے میخانے کدھرے

توں وی دل نوں ٹول حسینا
 توں وی دل نوں ٹول ---

نہ دوڑے نہ ایتھے کھیڑے
اساں تے پگ پگ کھاوے ٹھیڈے
ہو گئے کیویں رستے ٹیڈے

پول نہ سارے کھول حسینا
پول نہ سارے کھول ---

ہتھیں سوہنا لعل ونجایا
مونہوں کڈھ کے بول گویا
دل جیرا میں پھول دکھایا

کچھ نہیں رکھیا کول حسینا
کچھ نہیں رکھیا کول ---

کوڑ کہانی دے وچ پھسیا
 دنیا فانی دے وچ پھسیا
 دھاگا تانی دے وچ پھسیا

آکھے مونہوں بول حسینا
 آکھے مونہوں بول ---

کسے نہ لیاں میریاں ساراں
 لوہیا دل نوں بے اتاراں
 پھاہیا جھوٹھے قول قراراں

کوئی نہ ڈھکیا کول حسینا
 کوئی نہ ڈھکیا کول ---

میری تس نون جہے مٹانا
 اوہنوں ترس خورے کد آنا
 اوہدی یاد دا پا کے بانا

ساہ دے دانے رول حسینا
 ساہ دے دانے رول ---

دنیا دنیا کردی دنیا ، دنیا اندر گھٹتی

جاچ سکی نہ نور پریت نوں دنیا جاوے ڈبی

پھس کے دنیا پھاہی اندر ہو گئی لنجی گئی

عقل سمندر تردی جاوے ہو کے گئی گئی

عشق سمندروں دور کھلوتی مارے نہ وچ چمھی

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
کڈھ نہ دور دراڑیں گھیرے

وحدت نوں پہچانے کہڑا
ٹکل دی رمز نوں جانے کہڑا
عشق سمندر چھانے کہڑا
کہڑا اپنے کم نیڑے

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
کڈھ نہ دور دراڑیں گھیرے

ہر پاسے وے اوہدی ہستی
 اوہدی ہستی دیوے مستی
 بھل جاوے اوہ گھر گریہستی
 جہڑا یار دا تونہ چھیڑے

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
 کڈھ نہ دور دراڑیں گھیڑے

جہے اپنا آپ پچھاتا
 یار تھیں اوہنے جوڑیا ناتا
 اوّل آخر اوہنوں جاتا
 باقی سارے ساک نکھیڑے

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
 کڈھ نہ دور دراڑیں گھیڑے

اَگو دی جو سنگت کردا
 اَگو دا جو پانی بھردا
 اَگو اَگے سر جو دھردا
 پار نہیں اوہدے ہوندے بیڑے

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
 کڈھ نہ دور دراڑیں گھیرے

بھاویں اسیں قیاماں کریئے
 بھاویں اسیں رکوعاں چہیئے
 بھاویں سجدے وچ سر دھریئے
 کھائیئے اے پر برنی پیڑے

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
 کڈھ نہ دور دراڑیں گھیرے

کدرے حرم دے چکر کئیے
 حجرِ اَسود جیے چلیے
 دم دم اوہدا ناں وی ریے
 فر وی رہندے رستے ٹیڑھے

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
 کڈھ نہ دور دراڑیں گھیرے

انگ بھوت رما توں بھاویں
 متھے ٹکا لا توں بھاویں
 دکھ سکھ وی ونجا توں بھاویں
 تیری راہ وچ آنے کھیڑے

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
 کڈھ نہ دور دراڑیں گھیرے

اوہدا ہر اک جھوٹھا دعویٰ
 اوہدا ویکھ تون آوی جاوا
 اوہدا سارا عمل وکھاوا
 جیہدی گل وچ ول اے تیراے

سوہنا شہ رگ تون وی نیڑے
 کڈھ نہ دور دراڈیں گھیرے

اوہنے کاہدی لذت پانی
 جہے کتے نہیں اکھ ٹکانی
 جہے دردنوں جاگ نہیں لانی
 جہڑا دل دا بوہا بھیرے

سوہنا شہ رگ تون وی نیڑے
 کڈھ نہ دور دراڈیں گھیرے

ٹٹ جانا سبھ تانا بانا
 اوڑک سبھ نے خاک سمانا
 بن جانا سبھ اک افسانا
 کاہنوں فرایہ دکھڑے سہیڑے

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
 کڈھ نہ دور دراڑیں گھیرے

باب الست نوں اوہو پھولے
 قالو بلی دی گھنڈ نوں کھولے
 گاوے نت اوہ ماہیے ڈھولے
 جہڑا دل دیاں تاراں چھیڑے

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
 کڈھ نہ دور دراڑیں گھیرے

جھڑے اوہدی بھال چ نکلے
 اوہ اپنی پڑتال چ نکلے
 اپنے اپنے حال چ نکلے
 چھڈ کے سبھے جھگڑے جھیرے

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
 کڈھ نہ دور دراڑیں گھیرے

کردے نہیں اوہ کچھ تکراراں
 کول نہیں بہندے اوہ مرداراں
 اوہناں دیاں وکھریاں ٹھاہراں
 اوہناں دے نیں وکھرے گھیرے

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
 تیرے دور دراڑیں گھیرے

جہڑے اُس توں دور نیں رہندے
 جہڑے نت کراہے پیندے
 جہڑے کوئی وی مت نہیں لیندے
 دنیا دے اوہ کھان تھیرے

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
 کڈھ نہ دور دراڑیں گھیرے

آئی ایں توں دیس بگانے
 عشق دے گھاٹی توں کیہ جانے
 کر لے ایسراں توں شکرانے
 بچ لے جا کے یار دے ویہڑے

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
 کڈھ نہ دور دراڑیں گھیرے

دل چوں سارے لاه کے جالے
 اوہدے ذکر تھیں کریں اُجالے
 پی لے انج توں امر پیالے
 چھڈ دے لئے جھیرے

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
 کڈھ نہ دوز دراڑیں گھیرے

میں دا نجمی بُت ہن ڈھا توں
 اندر اپنے جھاتی پا توں
 دل نوں اُس دی راہے لا توں
 لگا ایں توں پاسے کہڑے

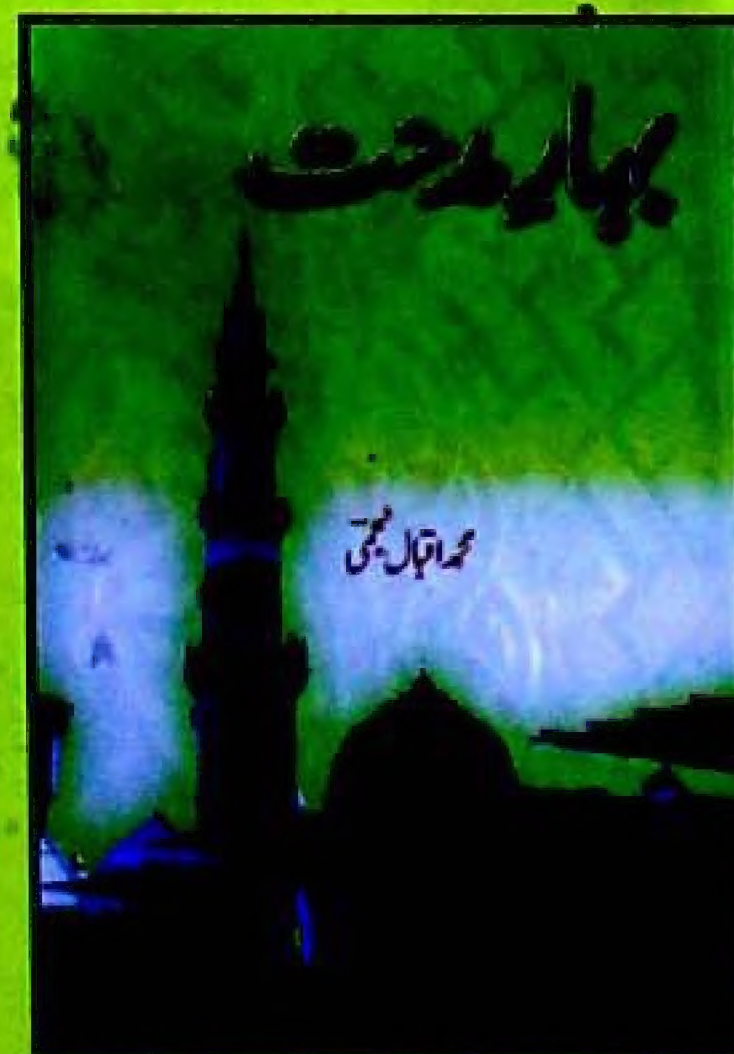
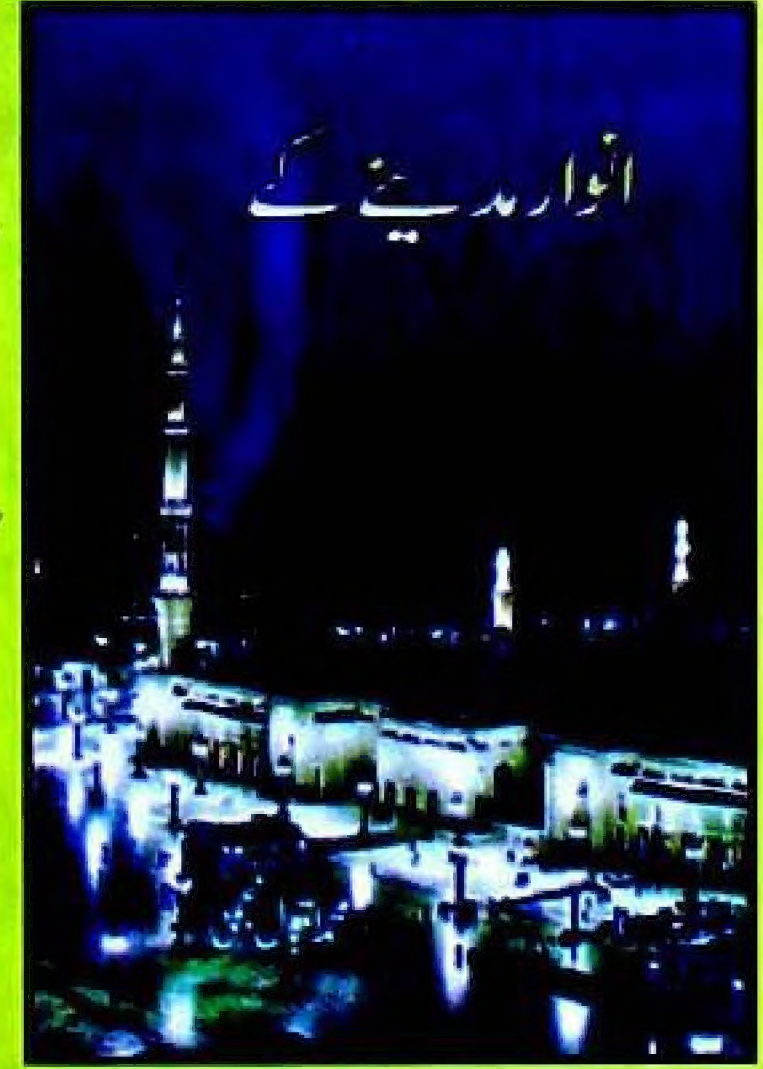
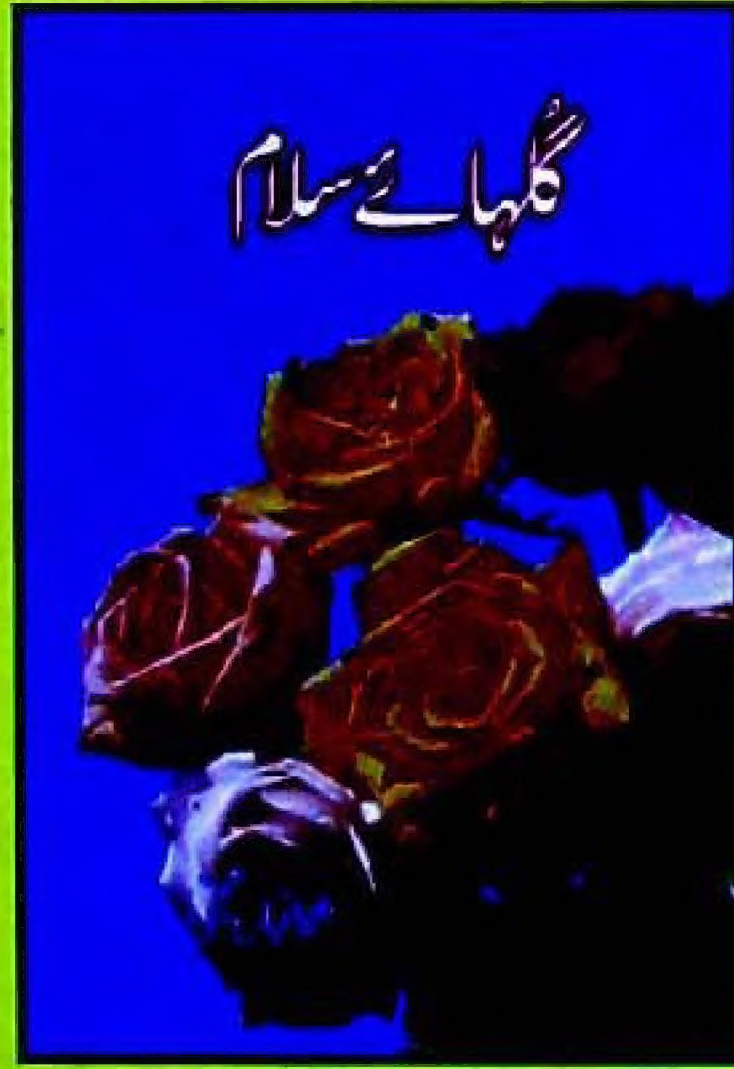
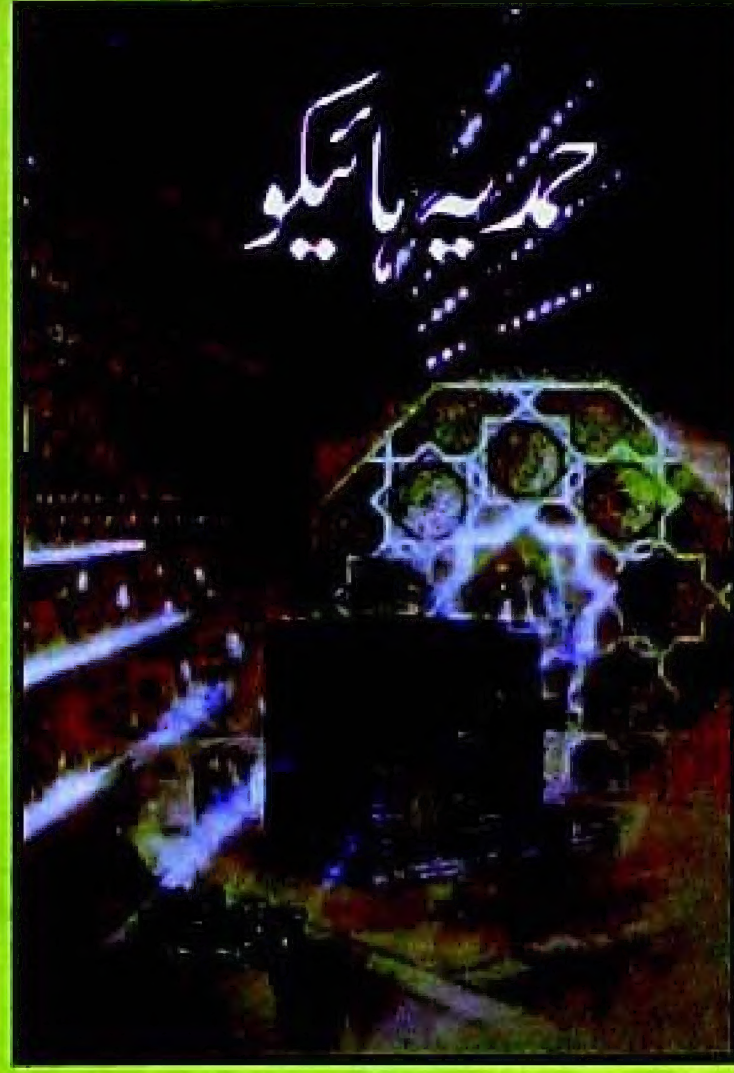
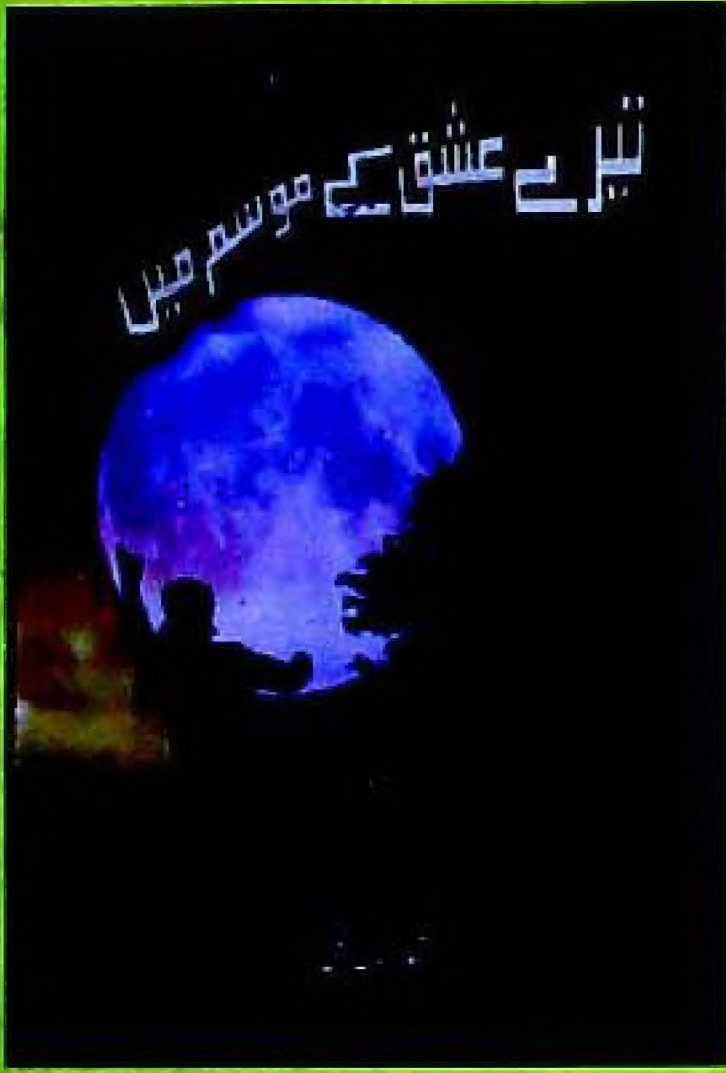

سوہنا شہ رگ توں وی نیڑے
 کڈھ نہ دور دراڑیں گھیرے

.....

محمد اقبال نجمی کی 2009ء میں شائع ہونے والی کتب

88- بی سیٹلائٹ ٹاؤن گوجرانوالہ

فون: 055-3251603

فروغ ادب اکادمی